

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Şuşa şəhərinin 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

2022-ci il martın 31-də Türkiyə Respublikasının Bursa şəhərində Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatına (TÜRKSOY) üzv ölkələrin Mədəniyyət Nazirlərinin Daimi Şurasının növbədənəkar iclasında Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhəri 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilmişdir.

Memarlıq və şəhərsalma sənətinin 270 illik tarixə malik parlaq incisi olan və Azərbaycan xalqı üçün yüksək mədəni-mənəvi dəyər kəsb edən Şuşaya xüsusi ehtiramın təzahürü kimi bu qərar bütün türk dünyasının birlik və həmrəyliyinin yeni rəmzinə çevrilməklə, türk xalqları arasında əməkdaşlıq perspektivlərinin daha da genişləndirilməsi işinə öz töhfəsini verəcəkdir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1. Şuşa şəhərinin 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilməsi ilə bağlı tədbirlər planı hazırlayıb həyata keçirsin.

2. Bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 6 dekabr 2022-ci il

"Qardaş yumruğu" Türkiyə-Azərbaycan birliyindən pəjmürdə olanlara mesajdır

Bu təlimlərin adı "Qardaş yumruğu"dur. Bu, Türkiyə-Azərbaycan birliyinin növbəti təzahürüdür. Birliyimiz sarsılmazdır, əbədidir. Yaşasın Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığı!

Prezident İlham Əliyev bu sözləri Azərbaycan və Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin birgə hərbi təlimlərinin başa çatması münasibətilə şəxsi heyətə təbrikində bildirib.

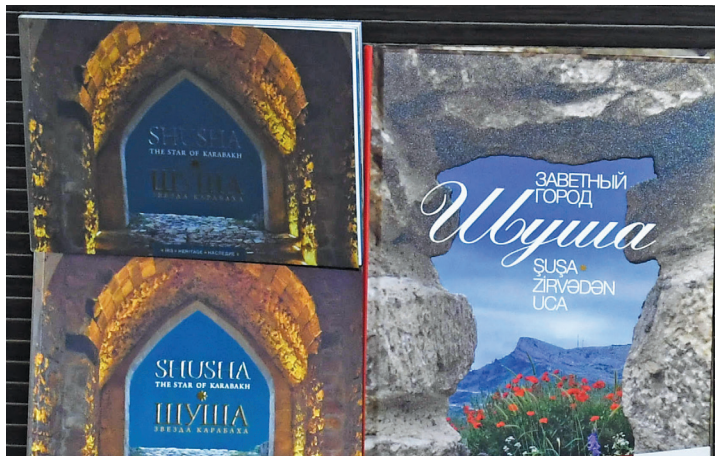
Müdafiə Nazirliyi mətbuat xidmətinin məlumatına görə, "Qardaş yumruğu" təliminin son günündə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan telefon zəngi ilə iki qardaş ölkənin təlimdə iştirak edən şəxsi heyətlərini təbrik ediblər.

Azərbaycan-Türkiyə birgə hərbi təlimləri də göstərdi ki, heç kim bizi bir-birimizdən ayıra bilməz və ayıra bilməyəcək.

Bunu isə Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan hərbi təlimin iştirakçılarına müraciətində bildirib. O qeyd edib ki, Türkiyə və Azərbaycan bu hərbi təlimlərlə bir daha həmrəylik nümayiş etdirib.

Ərdoğan dekabrın 6-da Ankarada Türkiyə İşəgötürənlər Dərnəkləri Konfederasiyasının (TİSK) qurultayındakı çıxışında da Azərbaycanda keçirilən "Qardaş yumruğu" təlimindən bəhs edib. Türkiyə dövlətinin başçısı vurğulayıb ki, təlimlərin məqsədi sərhəddə baş verə biləcək problemləri yerində həll etmək olub. "Biz atığımız addımları bundan sonra da davam etdirəcəyik", – deyə o bildirib.

"İrs" nəşrləri seriyasından Şuşa haqqında kitabların təqdimatı

"Şuşa ilir" münasibətilə Mədəniyyət Nazirliyi və "PAŞA Həyat Sığorta" ASC-nin dəstəyi ilə "İrs" Nəşriyyat evi tərəfindən "Şuşa – Zirvədən uca" və "Şuşa – Qarabağın ulduzu" kitabları çap olunub. Beynəlxalq Muğam Mərkəzində yeni nəşrlərin təqdimatı keçirilib.

səh. 3

Ölməz musiqilərdə "Bu həyat qədər..."

Rauf Hacıyevin 100 illik yubileyinə həsr edilən festivalın ilk konserti paytaxtın baş səhnəsində təqdim olundu

Xəbər verdiyimiz kimi, Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə görkəmli bəstəkar, SSRİ Xalq artisti, ictimai xadim Rauf Hacıyevin (1922-1995) 100 illiyinə həsr edilmiş musiqi festivalı keçirilir. 3-27 dekabr tarixlərini əhatə edən festivalın konsert və tamaşaları Bakı və Gəncə şəhərlərində gerçəkləşir.

Festival çərçivəsində dekabrın 6-da Heydər Əliyev Sarayında "Bu həyat qədər..." adlı estrada-caz konserti təqdim olundu.

Konsert Rauf Hacıyevin Üzeyir Hacıbəylinin 100 illiyinə həsr olunan "Ordan-burdan" musiqili komediyasından musiqi parçalarının səsləndirilməsi ilə başladı. R.Behbudov adına Azərbaycan Dövlət Mahni Teatrı estrada-simfonik orkestrinin (dirijor: Əməkdar artist Vasif Axundov) ifası zamanı böyük

ekranda bəstəkarın həyat və yaradıcılığının unudulmaz anlarını əks etdirən fotolardan ibarət slayd-şou nümayiş olundu.

Sonra Qara Qarayev adına Azərbaycan Dövlət Kamera Orkestrinin müşayiəti ilə bəstəkarın "Bənövşə" əsərini Əməkdar artist Nərgiz Kərimova təqdim etdi.

Rauf Hacıyevin yaradıcılığında mahnı janrı aparıcı yer tutur. Xüsusilə bəstəkarın vokal, estrada-caz üslublu mah-

nıları bütün nəsillər tərəfindən sevilərək dinlənir. Xalq artisti Salman Qəmbərovun pianoda müşayiəti ilə Xalq artisti Azər Zeynalovun ifasında "Leyla", "Qaya" Dövlət Ansamblının təqdimatında "Ceyran" mahnıları gecəyə rəng qatdı. Əməkdar artistlər Zaur Əmiraslanov, Bəyimxanım Vəliyeva, Afəq Abbasova, eləcə də gənc ifaçıların bəstəkarın kinofilmlərə, teatr tamaşalarına yazdığı musiqiləri sevə-sevə, şövqlə səsləndirmələri də tamaşaçıların könlünü oxşadı. Əməkdar artist İsfar Sarabskinin bəstəkarə həsr etdiyi kompozisiya da maraqla qarşılandı.

Böyük ekranda bəstəkarın musiqi müəllifi olduğu filmlərdən kadrlar tamaşaçıların kino yaddaşını təzələdi, nostalji duyğular yaratdı.

Festival konserti Rauf Hacıyevin vaxtilə Rəşid Behbudovun səsinə dünyanı dolaşan möhtəşəm musiqili "Azərbaycan" mahnısı ilə yekunlaşdı.

...Bu Natəvanə görüb onları rəva, getmə!

Qəlbində böyük Azərbaycan sevdasına sonsuz yer verən, istər fəaliyyətində, istərsə də yaradıcılığında vətən, millət sevgisi bütün duyğularının önündə gələn qəlbə "Qaldı sərgəştə Natəvan, əfsus"lu Xan qızının – Xurşidbanu Natəvanın (1832-1897) anadan olmasının 190 illiyi müxtəlif layihələrlə qeyd edilir.

Azərbaycan tarixində və ədəbiyyatında Xurşidbanu bir obraz kimi də daim özünün layiqli məqamındadır. Bu mənada Xalq yazıçısı İlyas Əfəndiyevin "Xurşidbanu Natəvan" pyesinə Akademik Milli Dram Teatrında verilən yeni səhnə yozumu da yubileyə əlamətdar sənət töhfəsidir.

Dekabrın 4-də tamaşanın premiyerasında mədəniyyət naziri Anar Kərimov, mədəniyyət, ədəbiyyat və incəsənət xadimləri, sənətsevərlər iştirak etdirlər.

Dövlət sifarişi ilə hazırlanan tamaşanın bədii rəhbəri və quruluşçu rejissoru Xalq artisti Azər Paşa Nemətov, rejissoru Mehman Fətullayev, quruluşçu

rəssamı Əməkdar mədəniyyət işçisi İlham Elxanoğlu, bəstəkarı Xalq artisti Siyavuş Kərimi, rejissor assistenti Dilər İsmayilovadır.

Tamaşanın mövzusu, adından da göründüyü kimi, axırıncı Qarabağ xanı Mehdiqulu xanın qızı şairə Natəvanın həyatından götürülüb. Əsərdə Natəvanı həm doğma Şuşanın, həm də ikiye bölünmüş Azərbaycanın taleyi narahat edir. Tamaşaçı onu müdrik, Vətəninə və xalqına bağlı ictimai xadim, həm də həssas, zərif qadın, ana kimi tanıyır və sevir. Səhnə əsərində tarixi hadisələr fonunda xalqın taleyi, azadlığı və birliyi ideyası ön plana çəkilir.

davamı səh. 5-də

Özbək teatrı bizim "Qayınana" ilə Bakıya gəlmişdi...

Xəbər verdiyi kimi, Özbəkistan Respublikası Səmərqənd Vilayətinin Kattakurqon Şəhər Dram Teatrının yaradıcı heyəti 1-6 dekabr tarixlərində Bakıda qastrollda olub.

Yaradıcı heyət paytaxtımıza Azərbaycan musiqili teatr səhnəsinin məşhur nümunələrindən biri – Məcid Şamxalovun "Qayınana" komediyası ilə gəlib.

Azərbaycan Dövlət Akademik Musiqili Teatrında qonaq heyət böyük coşqu ilə qarşılanıb. Teat-

rın balet truppasının ifasında rəqs nömrələri nümayiş etdirilib, qonaqlar özbək və Azərbaycan mahnılarının sədalari altında rəqsə dəvət ediliblər. Qonaqlar teatrın binası ilə tanış olub, məşq proseslərini izləyiblər.

davamı səh. 3-də

140 ölkə üzrə 678 element: UNESCO-da kimin daha çox irs nümunəsi var?

Xəbər verdiyimiz kimi, 28 noyabr – 3 dekabr tarixlərində Mərakeşin paytaxtı Rabatda UNESCO-nun Qeyri-maddi mədəni irsin qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitəsinin 17-ci sessiyası keçirilib. Sessiyada, gündəlikdəki digər məsələlərə yanaşı, UNESCO-nun qeyri-maddi mədəni irs üzrə siyahılarına yeni nominasiyaların salınması haqqında da qərarlar qəbul edilib.

Beləliklə, "Bəşəriyyətin qeyri-maddi mədəni irsinin Reprezentativ Siyahısı"na (Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity) 39 nominasiya, "Təcili qorunmaya ehtiyacı olan qeyri-maddi mədəni irs Siyahısı"na (List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding) 5 nominasiya (onlardan 1-i – Ukraynanın mətbəx nümunəsi borç haqqında qərar iyul ayında Hökumətlərarası Komitənin növbədənəkar sessiyasında qəbul edilmişdi) və "Bəşəriyyətin ən yaxşı mühafizə təcrübəsi Rejestri"nə (Humanity Register of Good Safeguarding Practices) 4 nominasiya olmaqla – ümumilikdə 48 element bu il UNESCO-da qeydə alınıb.

Onlardan 34-ü milli, 14-ü isə çoxmillətli (iki və daha çox ölkə tərəfindən) nominasiya olaraq qəbul olunub. Hazırda UNESCO-nun müvafiq siyahılarında 140 ölkənin ümumilikdə 678 irs elementi var. Müqayisə üçün deyək ki, iki il əvvəl, 2020-ci ildə bu göstərici 131 ölkədən 584 element idi.

davamı səh. 8-də

Əhməd Baxıxanovun 130 illiyi qeyd olundu

səh. 2

Milli kinonun vəziyyəti və inkişaf etdirilməsi ilə bağlı gənc kinematografların fikirləri dinlənilib

səh. 5

Musiqi məktəblərinin müəllimləri üçün ustad dərsi

səh. 3

Dünya İrsi Siyahısındaki “Yuxarı Baş”

Qoruqdakı təmir-bərpa işləri sayəsində Şəkinin tarixi mərkəzi bütün zənginliyi ilə göz oxşayacaq

Şəki şəhərinin 2019-cu ildə UNESCO-nun Dünya İrsi Siyahısına salınmış tarixi mərkəzi – “Yuxarı Baş” Milli Tarix-Memarlıq Qoruğu ərazisində geniş təmir-bərpa işləri aparılır. Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva dekabrın 2-də görülmüş işlərlə tanış olublar.

Dövlət Turizm Agentliyinin sədri Fuad Nağıyev qoruqda görülmüş işlər barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, Qala divarları daxilindəki iki abidənin (Rəsm qalereyası və qoruğun inzibati binası) təmir-bərpa işləri yekunlaşıb. Bu abidələrin hər ikisi XIX əsrdə çar Rusiyası əsgərlərinə məxsus kazarma kimi inşa edilib. Qoruğun yeni inzibati binasının memarlıq irsi qorunmaqla fasadı, dam örtüyü, döşəməsi, pilləkənləri bərpa olunub, interyeri inzibati bina üçün uyğunlaşdırılıb.

Sonra qoruqdakı şəbəkə emalatxanasında görülməli bərpa işləri barədə məlumat verilib. Emalatxananın yerləşdiyi bina dövlət mühafizəsinə götürülmüş memarlıq abidəsidir. Yeni konsepsiyaya görə, “Şəbəkə evi” emalatxanasında sənətkarların fəaliyyət göstərdiyi şəbəkə istehsalı mərkəzi ilə yanaşı, bu sənətin tarixini nümayiş etdirən ekspozisiya zalı, interaktiv turizm təcrübəsi üçün təqdimat otağı, suvenir istehsalı və satışı mərkəzi yaradılacaq. Eyni zamanda, burada yeni şəbəkə ustalarının yetişdirilməsi üçün təlim-tədris mərkəzi fəaliyyət göstərəcək.

Qoruqdakı dairəvi məbəddə aparılan təmir-bərpa işləri barədə də məlumat verilib. XIX əsrin əvvəllərinə aid tikilinin memarlığı Qafqaz Albaniyasının qədim məbədlərinin memarlıq

üslubuna oxşardır. Bina XIX əsrdə pravoslav kilsəsi olaraq fəaliyyət göstərmiş, sovet dövründə anbar kimi və digər təyinatlar üçün istifadə edilib. Bina ilkin variantda sırf dairəvi formada olub, daha sonra ona üç tərəfdən köməkçi tikililər əlavə edilib. Burada son 30 il ərzində Şəki Xalq Təbii Sənəti Muzeyi fəaliyyət göstərmiş. Hazırda binada bərpa işləri aparılır.

Həmçinin, məlumat verilib ki, Dövlət Turizm Agentliyi tərəfindən Qala divarları daxilində yerləşən bəzi tarixi binalarda təmir-bərpa işləri davam etdirilir. Şəki xanlığı dövrünə aid, ümumi uzunluğu təxminən 1300 metr olan divarlar isə XIX əsrdə çar Rusiyası tərəfindən hərbi məqsədlər üçün istifadə edilib.

Ərazidəki memarlıq abidələrindən biri də XIX əsrdə inşa olunmuş əsgər kazarmasıdır. Dövlət mühafizəsində olan tikili giriş hissədən və əsas zaldan ibarətdir. Hazırda binada bərpa işləri

nə başlanılıb və “Yuxarı Baş” Milli Tarix-Memarlıq Qoruğunun fond otaqları kimi fəaliyyət göstərəcək.

Daha sonra Şəki Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyində davam edən bərpa işləri barədə məlumat verilib. Muzeyin binası XIX əsrin sonlarında rus əsgərləri üçün kazarma binası kimi tikilib. Yerli tikinti materiallarından (çay daşı və bişmiş kərpic) istifadə olunmaqla Şəki memarlığı üslubunda inşa edilib. Muzeydə 2400-dən artıq eksponat var. Hazırda binada təmir-bərpa işləri davam edir.

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və Leyla Əliyeva Rəsm qalereyasında görülmüş bərpa işləri ilə də tanış olublar. 1982-ci ildən rəsm qalereyası kimi istifadə edilən bina dövlət mühafizəsinə götürülmüş memarlıq abidəsidir və 2022-ci ildə bərpa edilib. Qalereyanın fondunda 254 eksponat saxlanılır. Onlardan 61-i rəsm əsəri və 8-i heykəl olmaqla 69 eksponat hazırda ekspozisiyada sərgilənir, 185-i isə qalereyanın fond otağında mühafizə olunur.

Qalereyanın birinci zalında Maral Rəhmanzadənin “Kələğayı geyinmiş

qadın”, ikinci zalda “Zəngəzurda” əsərində yaylağa köç edən sürü və “Qaragöl” əsəri (Laçın rayonunda, Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sərhəddə yerləşən göl), üçüncü zalda isə mərkəzi divarda Altay Sadıqzadənin “Sahil”, Sakit Məmmədovun “Şərq” və Elbəy Rzaquliyevin “Qırmızı atılar” əsərləri nümayiş olunur.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva qoruq ərazisində şəbəkə ustası, keçmiş qadınla, daha sonra Şəki şəhərinin sakinləri ilə söhbət edib, xatirə şəkilləri çəkirdilər.

Şəki Xan məscidi kompleksi Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa olunub

Dekabrın 2-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Şəki Xan məscidi kompleksində aparılmış bərpa işləri ilə tanış olublar.

Prezidentin köməkçisi Anar Ələkbərov bərpa işləri barədə məlumat verib. Bildirilib ki, bərpa işləri 2021-ci ilin may ayından etibarən Heydər Əliyev Fondu tərəfindən həyata keçirilib. Fond bərpa işləri ilə yanaşı, qazıntı-lar zamanı aşkar olunan və Şəki xanı nəslinə aid olduğu ehtimal edilən skelet nümunələri üzrə tədqiqatların aparılmasına da dəstək göstərib.

Qeyd edilib ki, məscid kompleksi ərazisindəki bərpa işləri Dövlət Turizm Agentliyinin sifarişli ilə Memarlıq və İnşaat Universiteti tərəfindən hazırlanan layihə əsasında aparılıb. Ölkə əhəmiyyətli abidə olan məscid binası xanlıqlar dövrünə (1745-1750-ci illər) aid edilir. Tarixi məlumatlara və üzərində qeyd edilən kitabələrə əsasən, məscid Hacı Məhəmmədhusəyn xan tərəfindən inşa olunub.

Məscidin yanında yerləşən qəbiristanlıqdakı 13 qəbir xan nəslinin nümayəndələrinə aiddir. Qəbiristanlıqda yalnız xan nəslinin nümayəndələri dəfn olunduğundan “Xan qəbiristanlığı” adı verilib.

Məscidin bərpa layihəsi hələ 1981-ci ildə hazırlansa da, sonrakı illərdə heç bir iş görülməyib. Heydər Əliyev Fondu tərəfindən 2021-ci ildə başlanan bərpa işləri çərçivəsində əvvəl məscid kompleksində 3D ölçmə işləri aparılıb. Bu işlər məscid kompleksinin ilkin görülmüşündən əldə edilməsi baxımından əhəmiyyətli olub. Məscid tavanının fotosu olmadıqdan Dövlət Turizm Agentliyi və layihəçilərin birgə qərarı əsasında Gödək minarə məscidi və Şəki Xan Sarayının tavanında olan şəbəkə quruluşunda yeni tavan yığılıb. Binanın daxili və xarici divarları 1961-ci ilin fotoları əsas götürülərək bərpa olunub.

2021-ci ildə məsciddə bərpa işləri çərçivəsində mehrabın altı qazılarkən oradan böyük ölçülü sal daşlar aşkar edilmişdi. Həmin hissədə bərpa işləri dayandırılmış və Şəki arxeoloji ekspedisiyası tərəfindən yoxlamalar aparılmışdı. Burada aşkar olunan qəbirədi skeletdən nümunələr götürülüb, ra-

diokarbon və genetik analizlər aparmaq üçün Britaniyanın Oksford Universitetinin laboratoriyasına göndərilib. Skelet nümunələri və məscid ərazisindəki xan nəslinə aid digər qəbirlərdən götürülən nümunələr əsasında Avstriya, Estoniya və Türkiyədə də analizlər aparılıb. Laborator analizlərin nəticəsinə, eləcə də AMEA Arxeologiya, Etnoqrafiya və Antropologiya İnstitutunun elmi rəyinə

əsasən, aşkar edilən qəbirin Şəki xanı Məhəmmədhusəyn xan Müştəqə aid olduğu təsdiqlənib.

Məscid kompleksinin ərazisində Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə muzey də yaradılıb. İki mərtəbədən ibarət olan muzeyin birinci mərtəbəsində elektron lövhədə Azərbaycan və ingilis dillərində Şəki xanlığının tarixi, siyasi, sosial-iqtisadi həyatı, mədəniyyəti və Şəki xanları barədə məlumatlar diqqətə çatdırılıb.

Muzeyin ikinci mərtəbəsindəki xan otağı Şəki xanı Məhəmmədhusəyn xanın ibadət etməsinə, ədəbi məclislər təşkil etməsinə, müxtəlif qəbulla həyat keçirməsinə, şahmat oynama-sını, “Müştaq” təxəllüsü ilə şeirlər yaz-masını nümayiş etdirir.

Ustad tarzənin məzarı ziyarət olundu

Dekabrın 6-da ustad tarzən, Xalq artisti Əhməd Bakıxanovun II Fəxri xiyabanda məzarı ziyarət edildi.

Mərasimdə Mədəniyyət Nazirliyi İncəsənət və qeyri-maddi mədəni irs şöbəsi Musiqi sektorunun müdiri Vüqar Hüseynov, mədəniyyət xadimləri, sənətkarın ailə üzvləri iştirak edirdi.

Sənətkarın oğlu – görkəmli bəstəkar, Xalq artisti Tofiq Bakıxanov qeyd etdi ki, Əhməd Bakıxanov daim yaradıcılıq axtarışında olub, Azərbaycanın musiqi sənəti xəzinəsinə dəyərli töhfələr verib: “Tar ifaçılarının böyük bir nəslə Əhməd Bakıxanovun yermələri olub. Mən də oğlu kimi onun ifaçılıq üslubundan bəhrələnməyə çalışıram. “Dügah”, “Nəva”, “Şahnaz”, “Hümayun” və “Rahab” simfonik muğamlarını bəstələmişəm. Bildiyiniz kimi, Prezident İlham Əliyev oktyabrın 21-də Əhməd Bakıxanovun 130 illiyinin qeyd edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb. Bu münasibətlə ölkəmizin bir sıra mədəniyyət ocağında tədbirlər keçirilir. Atamın yaradıcılığını göstərən yüksək diqqətə görə dövlət başçımıza təşəkkürümü bildirirəm”.

Azərbaycan Dövlət Mahnı və Rəqs Ansamblının bədii rəhbəri və dirijoru, Xalq artisti Ağaverdi Paşayev bildirdi ki, muğam bizim ana laylamızdır. Əhməd Bakıxanov da bütün ömrünü muğama, onun inkişafına və tədrisinə sərf edib: “Azərbaycanda Mirzə Fəxər Rzaev, Mirzə Sadiq, Mirzə Mansur Mansurov və başqaları kimi çox tanınmış tar ifaçıları olub. Amma bu sənətkarların içərisində tək Əhməd Bakıxanova qismət olub ki, ona müəllim deyiblər. Mən çoxbəxt insanam ki, Əhməd Bakıxanovun sinfində oturub onun dərslərinə qulaq asmışam”.

Qeyd olundu ki, sənətkarın Azərbaycan Radiosu nəzdində yaratdığı Xalq çalğı aletləri ansamblı Cabbar Qaryağdıoğlu, Seyid Şuşinski, Hüseynqulu Sarabski, Zülfü Adıgözelov kimi bir sıra görkəmli xanəndələri müşayiət edib.

Çıxışlardan sonra mərasim iştirakçıları sənətkarın məzarı üzərinə gül dəstələri qoyaraq xatirəsini ehtiramla yad etdilər.

Nurəddin

Musiqi salnaməmizə parlaq səhifələr yazan sənətkar

Görkəmli tarzən Əhməd Bakıxanovun 130 illiyi qeyd edildi

Müxtəlif ansambların, musiqi qruplarının yaradılması üçün fədakarlıq göstərmiş. Azərbaycan xalq musiqisinin, xüsusilə də muğamların tədrisinə və təbliğinə böyük töhfələr verib. Musiqi məktəbləri üçün muğamata dair tədris proqramları tərtib edib. Onun “Azərbaycan xalq rəngləri”, “Azərbaycan ritmik muğamları”, “Muğam, mahnı, rəng” adlı kitabları bu gün də musiqi məktəblərində əsas tədris materialları kimi istifadə olunur. Korifey sənətkar 1929-cu ildən ömrünün sonuna kimi indiki Bakı Musiqi Akademiyasında dərs deyib. O, daim axtarışlarda olub, yenilik hissi ilə yaşayıb. Rəhbərlik etdiyi kollektivin uğurlu çıxışları üçün istedadları axtarıb özə çıxarıb.

Tədbirdə daha sonra Xalq artistləri Ramiz Quliyev, Vamiq Məmmədliyev, Əməkdar incəsənət xadimi Nazim Kazimov, Əməkdar jurnalist İltifad Mirzəbəyli çıxış edərək Əhməd Bakıxanovla bağlı xatirələrini bölüşdülər.

Qeyd olundu ki, görkəmli sənətkar 1930-cu illərdən Üzeyir Hacıbəylinin dəvəti ilə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında, daha sonra A.Zeynallı adına Orta

yaradıb, ömrünün sonuna kimi – 1973-cü ilədək həmin kollektivə rəhbərlik edib. Vəfatından sonra sənətkarın xatirəsini əbədiləşdirmək məqsədilə ansamblın onun adı verilib. Ansambl bu günə kimi görkəmli xanəndələri müşayiət edib. Fatma Mehraliyeva, Rübəbə Muradova, Qulu Əsgərov, Əbülfət Əliyev, Hacıbaba Hüseynov, Sara Qədimova, Zeynəb Xanlarova, Arif Babayev və başqa sənətkarlar bu ansamblın solisti olublar.

Çıxışlardan sonra konsert proqramı təqdim edildi. Azərbaycan Televiziya və Radiosunun Ə.Bakıxanov adına Xalq çalğı aletləri ansamblının müşayiəti ilə (bədi rəhbər: Xalq artisti Möhlət Müslümov) Xalq artist-

İxtisas Musiqi Məktəbində (indiki Musiqi Kolleci) muğamdan dərs deyib. O, eyni zamanda Azərbaycan Radiosu nəzdində Xalq çalğı aletləri ansamblının təşkilatçısı və rəhbəri olub. Əhməd Bakıxanov 1941-ci ildə Azərbaycan Xalq Çalğı Aletləri Ansamblını

ləri Zaur Rzayev, Mələkxanım Əyyubova, Əməkdar artist İlkin Əhmədovun ifalarında “Çahar-gah təsnifi”, “Sevgilimsən, gözəl yar”, “Dilbərim” xalq mahnısı və s. ifa olundu. Çıxışlar alqışlarla qarşılandı.

Savalan Fərəcov

“Şuşa ili” münasibətilə Mədəniyyət Nazirliyi və “PAŞA Həyat Sığorta” ASC-nin dəstəyi ilə “İrs” Nəşriyyat evi tərəfindən “Şuşa – Zirvədən uca” və “Şuşa – Qarabağın ulduzu” kitabları çap olunub.

Dekabrın 2-də Beynəlxalq Muğam Mərkəzində yeni nəşrlərin təqdimatı keçirilib.

Mərasimdə çıxış edən mədəniyyət naziri Anar Kərimov kitabların tarixi-mədəni əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirib. Qeyd edib ki, Şuşa şəhəri Azərbaycan üçün, onun mədəniyyəti üçün olduqca əhəmiyyətli və müqəddəsdir: “Qarabağımız, Şuşamız Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə qüdrətli Ordumuzun qanı-canı bahasına azad edildi. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı

kimi Şuşanın tarixi-mədəni zənginliklərinin kitablarda, kataloqlarda əksini tapması böyük əhəmiyyət kəsb edir. Çünki Şuşanın hər küçəsi bir tarix, bir rəmzdır”.

Nazir bildirib ki, Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsində qələbə çalıb, informasiya sahəsində mübarizə isə davam edir: “Ona görə də Qarabağa, Şuşaya qayıdışımızı, azad edilmiş ərazilərimizin mədəniyyətini və tarixini bu qəbildən nəşrlər vasitəsilə dünyaya çatdırmalıyıq. Möhtərəm Prezidentimizin rəhbərliyi ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə böyük bərpa və quruculuq işləri heyata keçirilir.

Zirvədən uca və Qarabağın ulduzu

“İrs” nəşrləri seriyasından Şuşa haqqında kitabların təqdimatı keçirilib

Dövlətimiz nəinki məscidləri, eləcə də kilsələri bərpa edir. Bu da dünyaya mühüm bir mesajdır”. 28 illik işğal dövrlərində də Şuşaya həsr edilən kitabların nəşr

Kitabın ərsəyə gəlməsində zəhməti olan hər kəsə təşəkkürünü bildiren nazir “İrs” Nəşriyyat evinin rəhbəri Musa Mərcanlıya Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən

olunduğunu diqqətə çatdıran Anar Kərimov həmin kitabların psixoloji cəhətdən ağır təsir bağışladığını bildirib: “Bu gün yeni işıq üzü görən kitabları isə qururla, sevincle təqdim edirik. Çünki əzəli torpaqlarımız artıq azaddır. Kitablarda rus və ingilis dilləri ilə bərabər türk dilində də çap olunması qardaş Türkiyədə Şuşa haqqında təsəvvürlərin dərinləşməsinə öz töhfəsini verəcək”.

təsis olunan “Şuşa – 270” xatirə nişanını təqdim edib.

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli kitabları “Şuşa ili”-nə layiqli töhfə kimi qiymətləndirib. Deyib ki, kitabları Şuşanın əzəli torpaqlarımız artıq azad tarixi pasportu da adlandırmalıdır. “Nəşrlərdə Şuşanın tarixi, mədəni zənginlikləri özünü göstərməkdədir. Həmçinin burada şəhərin Azərbaycan elminə, incəsənətinə bəxş etdiyi şəxsiyyət-

lər haqqında dəqiq məlumatlar yer alıb. Sevindirici haldır ki, biz Azərbaycan rəssamlarının ictimaiyyətə az məlum olan Şuşaya həsr etdikləri əsərlərini də bu

kitabda görə bilirik. Bu mənada, kitablar həm də Şuşanın rəngli ensiklopediyası sayıla bilər”.

“İrs” Nəşriyyat evinin rəhbəri Musa Mərcanlı diqqətə çatdırıb ki, doqquz ildir fəaliyyət göstərən nəşriyyat bu silsilədən 19-cu kitabını təqdim edir. Yeni nəşrlər daha çox xarici auditoriya üçün nəzərdə tutulub. Düşmənlərimizlə informasiya savaşının davam etdiyi bir vaxtda belə kitabların nəşri çox önəmli dir.

Çıxışlardan sonra təqdimat mərasimi bədii hissə ilə davam edib. Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin solistləri tərəfindən Azərbaycan bəstəkarlarının Qarabağ və Şuşaya həsr olunan əsərləri səsləndirilib. Kitablarda Şuşanın qədim tarixi, mədəni həyatı, abidələri, işğal dövründə dağıntılarla məruz qalması və azadlığa qovuşması faktları və fotolarla təqdim olunub.

Lalə

Maestro Rauf Abdullayevin 85 illiyi qeyd olundu

60 il dirijor pulu arxasında dayanan sənətkar bu dəfə orkestri zaldan izlədi

Bu il görkəmli dirijor, Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Rauf Abdullayevin anadan olmasının 85 illiyidir.

Maestronun yubileyi münasibətilə dekabrın 2-də M. Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında tənənəli gecə keçirildi.

Konsertin başlanmasına 5-6 dəqiqə qalıb. Səhnə arxasında aparıcı da, orkestrin üzvləri də həyəcanlı görünür. Budur, üçüncü zəng vurulur və hazırq işarəsi verilir. Salamlamadan sonra orkestrin üzvləri səhnəyə çıxır. Hər kəsin gözü səhnədədir. Axı bugünkü konsert bu salonda yüzlərlə konserti dirijor pulu arxasında idarə edən Xalq artisti Rauf Abdullayevin 85 illik yubileyinə həsr edilib. Yubilyar bu dəfə ənənəni azca pozaraq zala tamaşaçı kimi daxil olur.

Gurultulu alqışlarla qarşılanan maestronu təbrik etməyə gələnlər arasında Prezident Administrasiyası Humanitar siyasət, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdiri Fəreh Əliyeva və mədəniyyət nazirinin birinci müavini Vəqif Əliyev, sənətkarın həmkarları, dostları, ictimaiyyət nümayəndələri var.

Azərbaycan Milli Konservatoriyasının prorektoru professor Lalə Hüseynova səhnəyə çıxaraq maestronun yaradıcılığından, dirijor sənətinin yaranma tarixindən söz açır. Qeyd edir ki, dirijorluğu ayrıca bir sənət kimi formalaşma tarixi o qədər də qədim deyil. Musiqi ifaçısı yaşamır. Musiqiyə can verən, onu notlarla dinləyiciyə çatdıran məhz ifaçılardır. Bu baxımdan dirijor sənəti xüsusi bir özəlliyə malikdir. O, heç bir musiqi alətində ifa etmir, lakin bütün bu alətləri idarə edir. Musiqinin məzmununu, ideyasını çatdırmaq onun vasitəsilə gerçəkləşir: “Hər dirijorun öz dünyası, təxəyyülü, musiqiyə baxışı var. Biz orkestrdə səslənən musiqini, bəstəkarın ideyasını məhz dirijor vasitəsilə mənimsəyərək hiss edirik. Nə yaxşı ki, Azərbaycan musiqisində dahi bəstəkarların yanında duran böyük dirijorlar da olub. Azərbaycan musiqisini Niyazisiz təsəvvür etmək mümkün deyil. Musiqi mədəniyyətimizin dünya miqyasına çıxmasında onun çox böyük əməyi var. Niyazidən sonra Azərbaycan musiqisində yeni bəstəkarlar, ifaçılar nəslə yetişdi. Onların sırasında maestro Rauf Abdullayevin adını xüsusi qeyd etmək lazımdır”.

R. Abdullayevin repertuarının zəngin olduğunu deyən prorektor dirijorun klassik və müasir əsərləri eyni məharətlə idarə etdiyini diqqətə çatdırdı: “Bir çox tanınmış bəstəkarımızın əsərləri onun dirijorluğu ilə səslənib. R. Abdullayev opera, simfonik orkestr, həmçinin kamera orkestri dirijoru kimi fəaliyyət göstərib. Uzun illər Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında çalışıb və 50-yə yaxın tamaşaya rəhbərlik edib. O, 85 illik ömrünün 60 ilə yaxın bir dövrünü bu çətin sənətə həsr edib, onun inkişafına töhfələr verib”.

L. Hüseynova çıxışının sonunda yubilyara təbriklərini çatdırdı, cansağlığı və yaradıcılıq uğurları arzuladı.

Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrini idarə etmək üçün ilk olaraq pulu arxasına gənc dirijor Mustafa Mehmandarov keçir. Orkestrin ifasında C. Verdinin “Taleyn yolu” operasında uvertürə səslənir. Bu əsəri indiyədək dəfələrlə dinləsək də, yubiley əhvalı olduğundanmı, yoxsa soyuq dekabr gecəsinin təsirindənmi bu dəfə orkestr bəstəkarın qayəsini daha həərətlə tamaşaçılara ötürmüş oldu.

L. Azəri

Özbək teatrı bizim “Qayınana” ilə Bakıya gəlmişdi

əvvəli səh. 1-də

“Qayınana” komediyası dekabrın 2-də, daha sonra ayın 4-də və 5-də Akademik Musiqili Teatrın səhnəsində özbək dilində nümayiş olunub.

Xatırladaq ki, bu ilin yayında Akademik Musiqili Teatrın quruluşçu rejissoru Əsgər Əsgərov Avrasiya Teatr Birliyinin dəvəti ilə Özbəkistana, məhz bu tamaşaya quruluş vermək üçün Kattakurqon teatrına dəvət edilmişdi. Avqust ayında isə Akademik Musiqili Teatrın direktoru Əliqismət Lalayevin Özbəkistana səfəri zamanı iki ölkə teatrları arasında memorandum imzalanıb.

“Qayınana” tamaşası ilk dəfə 1965-ci ildə rejissor Niyaz Şərifovun quruluşunda Musiqili Komediya Teatrında (indiki Akademik Musiqili Teatr) səhnəyə qoyulub. Xalq artisti Nəsinə Zeynalova bu tamaşada unudulmaz Cənnət xala obrazı ilə milyonların qəlbinə fəth edib. 1978-ci ildə eyniadlı film də (rejissor Seyidzadə) çəkilib.

Rejissor Əsgərovun quruluşunda təqdim olunan “Qayınana”-da Cənnət obrazını Özbəkistanın Əməkdar artisti Gülbəhər Məmmədova ifa edib. Tamaşanın rəssamı Bəhram Safəyev, musiqi tərtibatçısı Sevdə

Əliyeva, rejissor assistenti Feruzbek Abdurayimovdur.

Dekabrın 6-da Akademik Musiqili Teatrda özbəkistanlı qonaqların yolasalma mərasimi keçirilib.

Mərasimdə özbək teatrının direktoru Batır Tuqalov mədəniyyət naziri Anar Kərimovun imzaladığı fəxri fərmanla təltif olunub. Fəxri fərmanı qonağa nazirliyin Teatr sektorunun baş məsləhətçisi Emin Əliyev təqdim edib.

Batır Tuqalov yaradıcı heyət adından səfərin təşkilində zəhməti olan hər kəsə təşəkkürünü bildirib.

Qonaq kollektiv adından Akademik Musiqili Teatrın direktoru, Əməkdar incəsənət xadimi Əliqismət Lalayevə və teatrın quruluşçu rejissoru, Əməkdar incəsənət xadimi Əsgər Əsgərova xatirə hədiyyələri təqdim edilib. Özbək teatrının “Qayınana”-sı haqqında daha ətraflı növbəti sayımızda.

Rusiya və Azərbaycanın mədəniyyət xadimləri arasında dialoq

Diplomatik münasibətlərin 30 illiyi münasibətilə

Dekabrın 5-də Bakıdakı Rus Evinə (Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzi) “Rusiya və Azərbaycanın mədəniyyət xadimləri arasında dialoq. 30 illik uğurlu əməkdaşlıq” adlı tədbir keçirilib. İki ölkə arasında diplomatik münasibətlərin 30 illiyinə həsr olunmuş tədbirdə Azərbaycan və Rusiyanın muzey, kitabxana və teatr nümayəndələri iştirak ediblər.

Rusiyanın Azərbaycandakı Səfirliyinin ikinci katibi Pavel Kuznetsov çıxış edərək iki ölkə arasında mədəni əlaqələrdən danışdı. Bu ilin fevralında Rusiya və Azərbaycan prezidentləri tərəfindən imzalanmış “Müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında” Bəyannaməyə toxunan diplomat bunun ikitərəfli münasibətlərin inkişafına təkan verəcəyini qeyd edib.

Milli Kitabxananın direktoru, professor Kərim Tahirov Azərbaycan-Rusiya mədəni əlaqələrinin tarixindən danışdı. Qeyd edib ki, Milli Kitabxana Rusiyanın bir çox aparıcı kitabxanaları, xüsusən də Rusiya Dövlət Kitabxanası, Prezident Kitabxanası, Ümumrusiya Xarici Ədəbiyyat Kitabxanası ilə sıx əməkdaşlıq edir, məlumat və təcrübə mübadiləsi aparır. Diqqətə çatdırılıb ki, Milli Kitabxana dünyanın 60 ölkəsi ilə beynəlxalq kitab mübadiləsi yaradıb, kitabxananın beynəlxalq əməkdaşlıq zalında müxtəlif ölkələrin ədəbiyyatına, tarixinə, mədəniyyətinə dair nəşrlər yer alıb.

K. Tahirov bu il keçirilən 8-ci Bakı Beynəlxalq Kitab Sərgisi və Milli Kitabxananın sərgi zamanı təşkil etdiyi tədbirlərdən də danışdı. O, gələn il Azərbaycan Milli Kitabxanasının 100 illik yubileyinin qeyd olunacağını və yubiley çərçivəsində Bakıda Avrasiya Kitabxanalar Assambleyasının növbəti iclasının keçiriləcəyini bildirdi.

Azərbaycan və Rusiyanın mədəniyyət xadimlərinin görüşündə qarşıdakı illər üçün ikitərəfli əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub.

Tədbir çərçivəsində iki ölkənin kino sahəsində əməkdaşlığına həsr olunmuş dəyirmi masa da keçirilib. Bakıdakı Rus Evinə Rusiya Dövlət Mərkəzi Kino Muzeyinin “Ulduzlar sönmür” adlı sərgisi açılıb. Sərgi Azərbaycan kinematografiyasının təşəkkülündən sovet dövrünün sonuna qədər olan dövrə həsr edilib. Sərginin adı rejissor Əjdər İbrahimovun ekranlaşdırdığı, Azərbaycan SSR Xalq Komissarları Sovetinin birinci sədri Nəriman Nərimanovun həyat və fəaliyyətindən bəhs edən “Ulduzlar sönmür” filminin adından götürülüb. Muzeyin sərgidə təqdim olunan kolleksiyası XX əsrdə Azərbaycan kinematografiyasının, demək olar ki, bütün mərhələlərini əks etdirir.

Musiqi məktəblərinin müəllimləri üçün ustad dərsi

Bakı Şəhər Mədəniyyət Baş İdarəsinin Cəvdat Hacıyev adına 3 nömrəli onbirillik Musiqi məktəbində paytaxtin, eləcə də regional mədəniyyət idarələri nəzdində fəaliyyət göstərən uşaq musiqi və incəsənət məktəblərinin müəllimləri üçün xor dirijorluğu ixtisası üzrə ustad dərsləri keçirilib. Dərsləri xormeyster Məhin Orucova aparıb.

Baş idarədən bildirilib ki, ustad dərsləri XX əsr Azərbaycan musiqisinin görkəmli nümayəndələrindən Fikrət Əmirov və Rauf Hacıyevin anadan olmasının 100 illiyi çərçivəsində təşkil edilib. Dərslər zamanı məktəbin “Cırdan” (kiçik) və “Renessans” (böyük) xorları ilə müxtəlif əsərlər üzərində iş aparılıb, xor fənninin tədrisi metodikası, uşaq xoru ilə işin mahiyyəti, professional uşaq xorunun yaranma metodları və s. bu kimi mövzular diqqətə çatdırılıb. Sonda M. Orucova xormeysterləri maraqlandıran sualları cavablandırıb.

Şuşa — əzəli torpağımız, mədəniyyət ocağımız

Sumqayıt Regional Mədəniyyət İdarəsinin (RMI) rəisi Rəşad Əliyev "Şuşa ili" çərçivəsində Sumqayıt Dövlət Rəsm Qalereyasında rəssamlarla görüş keçirib. Görüşdə rəssamların il ərzində təşkil olunan sərgilərdə aktiv iştirak etdiyi bildirilib. İdarənin rəisi rəssamlara təşəkkür edib, yaradıcılıq uğurları arzulayıb.

İsmayilli RMI Qəbələ Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyinin təşkilatçılığı ilə şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində "Şuşanın tarixi abidələri dünən və bu gün" adlı tədbir keçirilib. Çıxış edənlər dövlətimiz tərəfindən işğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan quruculuq işlərindən danışılar. Məktəblilər vətənpərvər ruhlu şeirlər söyləyiblər. Şuşanın memarlıq abidələri haqqında videomaterial nümayiş olunub.

Xaçmaz RMI Siyəzen Rayon Heydər Əliyev Mərkəzi və Siyəzen Uşaq-gənclər inkişaf mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə "Şuşa — əzəli torpağımız!" adlı sərgi təşkil edilib.

Kürdəmir RMI Beyləqan rayon mədəniyyət müəssisələrinin və Dün-yamallılar kənd Əlibala Şirinov adına 1 nömrəli tam orta məktəbinin təşkilatçılığı ilə "Şuşa mədəniyyətinin inciləri" adlı tədbir keçirilib. İdarə reisi Faiq Xudanlı

Şuşada aparılan quruculuq işlərindən, mədəni həyatın çiçəklənməsindən söz açıb. Rayon Mədəniyyət Mərkəzinin "Gənclik" xalq teatrının şagirdlərlə birgə hazırladığı musiqili ədəbi-bədii proqram təqdim olunub.

Şəmkir RMI Daşkəsən Rayon Mədəniyyət Mərkəzi, rayon Gənclər və İdman İdarəsinin birgə təşkilatçılığı ilə "Şuşa ili"nə həsr olunmuş "breyn-rinq" intellektual oyunu üzrə ümumtəhsil məktəbləri arasında rayon birinciliyi keçirilib.

Könüllülük cəmiyyətdə sosiallaşmağa təkan verir

Hər il dekabrın 5-i dünyada Beynəlxalq Könüllülər Günü kimi qeyd olunur. BMT Baş Assambleyası 1985-ci ildə bununla bağlı qətnamə qəbul edib. Bu gün münasibətilə bölgələrdə bir sıra tədbirlər keçirilib.

Mədəniyyət könüllülərinin Sabirabad şəhərindəki Bayraq Muzeyinə ekskursiyası təşkil edilib. Könüllülər muzeydə nümayiş etdirilən xanlıqlar dövrünün xəritəsi, bayraqları, Orta əsrlərə aid döyüşçü geyimləri, XIX əsr Azərbaycan

şəhərlərinin gerbləri, Cümhuriyyət dövrünə aid sənədlər, həmçinin müxtəlif illərə aid poçt markaları, orden və medallarla tanış olublar.

Ağstafa RMI Ağstafa Rayon Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə şəhər 1 sayılı Folklor klubunda Beynəlxalq Könüllülər Günü münasibətilə tədbir keçirilib. Çıxış edənlər könüllülüyün şəxsin iradəsi və sərbəst seçimi

nə əsaslanan, əvəzi ödənilməyən fəaliyyət növü olduğu bildirilib. Onun cəmiyyətdə sosial, mədəni, iqtisadi, ekoloji problemlərin həllinə yönəlməsi ictimai fəaliyyət, eləcə də sosiallaşmağa təkan verən bir iş olduğu diqqətə çatdırılıb.

Aşıq Əkbər Cəfərov adına Tovuz Rayon Mədəniyyət Mərkəzinin əməkdaşları Beynəlxalq Könüllülər Günü ilə bağlı Tovuz rayon "Asan" hərbi vətənpərvərlik mərkəzinin könüllüləri ilə görüş keçiriblər.

"Ələ düşməz bir də o günlər"

Sumqayıt RMI-nin təbə müəssisəsi — Nəriman Nərimanov adına Mədəniyyət Mərkəzində Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Dram və kino aktyorluğu fakültəsinin 1984-cü il məzunları olan aktyorlarla musiqili görüş keçirilib.

"Ələ düşməz bir də o günlər" adlı görüşdə Xalq artistləri Vidadi Həsənov, Naibə Allahverdiyeva, Əməkdar artistlər Füzuli Hüseynov, Nahide Orucova, Fəranə Musayeva, Hacı Hacıyev və digər aktyorlar, həmçinin qeyri-hökumət

təşkilatlarının təmsilçiləri və "Əqliyər" musiqi qrupu iştirak edib.

Əməkdar artist Cəlal Məmmədovun aparıcılığı ilə keçən görüşdə nəsilərin qarşılıqlı münasibəti ilə bağlı söhbət aparılıb. Aktyorlar şeirlər, monoloqlar söyləyib, səhnəciklər təqdim ediblər.

Qonaqlar sumqayıtlı tamaşaçıların suallarına cavab verib, gələcək yaradıcılıq planları barədə danışılar.

4 region

Bölgələrdəki mədəniyyət müəssisələrində istiqlal şairi Əhməd Cavadın (1892-1937) 130 illik yubileyi münasibətilə tədbirlər davam edir.

Ağcabədi RMI Ağcabədi Rayon Mərkəzi Kitabxanası Uşaq şöbəsinin əməkdaşları fəal oxucuların iştirakı ilə "Əhməd Cavad dedikdə Cümhuriyyət başa düşürük!" adlı tədbir keçirib. İstiqlal şairinin həyat və yaradıcılığı haqqında məlumat verilib, şeirləri səsləndirilib.

Ağstafa RMI Tovuz rayon Qovlar şəhər Uşaq musiqi məktəbində "Unudulmaz dahi" adlı tədbir təşkil olunub. Məktəbin direktoru Vəfa Kərimova qeyd edib ki, Ə.Cavad Azərbaycan ədəbi-bədii fikir tarixində istiqlal şairi kimi özünəməxsus dəst-xətti ilə seçilən söz ustalarındandır.

Əlillik yaşamaq üçün əngəl deyil...

BMT Baş Assambleyasının 1992-ci ildə qəbul etdiyi qətnamə ilə 3 dekabr Beynəlxalq Əlillər Günü elan olunub. Məqsəd cəmiyyəti fiziki məhdudiyyətli insanların problemlərinin həllinə cəlb etmək, onların hüquqlarını qorumaqdır. Bu gün ölkəmizdə də hər il qeyd edilir.

Gəncə RMI Samux Rayon Mədəniyyət Mərkəzində "Əlillərə qayğı göstərmək!" adlı tədbir təşkil olunub. Bildirilib ki, Azərbaycanda dövlət tərəfindən bu qəbildən olan insanların sosial rifahının yüksəldilməsi istiqamətində mühüm addımlar atılır. Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan BMT Baş Assambleyası tərəfindən 2006-cı ildə qəbul edilmiş "Əlillərin hüquqları haqqında" Konvensiyaya da qoşulub.

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrının yaradıcı heyəti Şəki şəhərində qastrol-da olub. Teatrda bildirilib ki, səfər Gənc Tamaşaçıları Teatrı və İsveçin Azərbaycanlı Səfirliyinin birgə layihəsi çərçivəsində reallaşdırılıb.

Kollektiv İsveç dramaturqu Astrid Lindqrenin "Uzuncorab Pippi" əsəri əsasında tamaşanı təqdim edib.

Tamaşadan öncə İsveçin Azərbaycanlı Səfirliyinin səfəri Tobias Lorentzon çıxış edərək A.Lindqrenin yaradıcılığı haqqında məlumat verib, onun əsərlərinin

Balakən Rayon Mədəniyyət Mərkəzində narkomaniyanın fəsadlarından bəhs edən "Külə dönmüş arzular" tamaşası nümayiş olunub. Tamaşadan əvvəl Şəki RMI-nin Balakən rayonu üzrə nümayəndəsi Şəfəq Hacıyeva, rayon Polis şöbəsinin inspektoru, polis kapitanı Sahil Babayev çıxış edərək bəşəri bəlaya qarşı aparılan mübarizə tədbirlərindən danışılar. Qeyd olunub ki, sağlam həyat tərzinin təbliği, gənclərin sağlam ruhda tərbiyə olunması diqqət mərkəzində saxlanılmalıdır.

Adı Cümhuriyyətimizlə qoşa çəkilən şair

Şəki RMI M.F.Axundzadə adına Şəki Şəhər Mədəniyyət Mərkəzinin tabeliyində fəaliyyət göstərən Şəki kənd Folklor evində "Azadlıq çarçısı" mövzusunda tədbir təşkil edilib. Folklor evinin direktoru Rəşid Hüseynov şairin həyat və yaradıcılığı haqqında məlumat verib. Sonra Folklor evinin bədii öz-fəaliyyət kollektivinin üzvləri şairin şeirlərini qiraət ediblər.

M.F.Axundzadə adına Oğuz Rayon Mədəniyyət Mərkəzində isə "Mücahid şair — Əhməd Cavad" adlı ədəbi-musiqili kom-

pozisiya təqdim edilib. Tədbirdə Ə.Cavadın həyat və yaradıcılığı haqqında məlumat verilib, videoçarx nümayiş etdirilib, şeirləri oxunub, onlara bəstələnmiş musiqilər ifa olunub.

Sabirabad RMI Şirvan Şəhər Mədəniyyət Mərkəzinin Şirvan klubu "Zülmə qarşı üsyan-karam, əzilsəm də, susmamam" adlı tədbir keçirib. Mərkəzin əməkdaşları musiqi nömrəsi, 2 və 9 sayılı tam orta məktəbin şagirdləri isə rəqs, səhnəcik nömrələri təqdim edib tədim edib, şeirlər səsləndiriblər.

Biləsuvar RMI Salyan Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində "Əlil olmaq yaşamaq üçün əngəl deyil" adlı tədbir keçirilib. Tədbir çərçivəsində "Murad" Əlillər İctimai Birliyi üzvlərinin əl işlərindən ibarət satış-sərgi açılıb.

Ağstafa RMI Tovuz Dövlət Rəsm Qalereyasında keçirilən "Sevgi hər əngəli aşar" adlı tədbirdə dərnək üzvləri mövzu ilə əlaqədar rəsmlər çəkiblər.

Sabirabad RMI Sabirabad şəhər Ü.Hacıbəyli adına Uşaq musiqi məktəbi, rayon Uşaq və ailələrə dəstək mərkəzi və "Günərz" qayğı mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə "Biz də hamı kimi-yik" adlı tədbir keçirilib. Musiqi məktəbinin şagirdləri rəngarəng musiqi, rəqs nömrələri və "O olmasın, bu olsun" filmindən səhnəcik təqdim ediblər. Sonda əlil uşaqlara hədiyyələr verilib.

"Uzuncorab Pippi" Şəkinin qonağı olub

uşaqların dünyagörüşünün formalaşmasına göstərdiyi müsbət təsiri diqqətə çatdırıb.

Tamaşanın quruluşçu rejissoru Əməkdar incəsənət xadimi Bəhram Osmanov, quruluşçu rəssamı Elşən Sərxanoğlu, bəstəkarı Sebastian (Danimarka), aranjimançısı Rəfiət Ramazanov, məsləhətçisi

İsveç rejissoru Ronni Danielsson, rejissor assistenti Sona Mustafayevadır.

Rolları Əməkdar artistlər Nəsinə Elədaroğlu, Güler Nəbiyeva, həmçinin Zümrüd Quliyeva, Anar Seyfullayev, Gülbəniz Mustafayeva, Venera Abbasova, Hüsnüyyə Əhmədova, Müşfiq Əliyev, Vahid Orucovlu və Ramil Məmmədov oynayırlar.

Tamaşada sahibsiz qalanlara arxa durmaq, köməkçilərə əl uzatmaq, vətənpərvər, insansevər olmaq, ailə tərbiyəsinin əhəmiyyəti barədə fikirlər səslənir.

Səhnə əsəri şəkili tamaşaçılarda xoş ovqat yaradıb.

Şəhid Rövşən Həsənovun xatirəsi anılıb

Sumqayıtda I Qarabağ müharibəsi şəhidi Rövşən Həsənovun anım mərasimi keçirilib.

Sumqayıt RMI-nin tabeliyindəki Şuşa rayon Turşsu kənd Musiqi məktəbinin əməkdaşları və rayon Gənclər və İdman İdarəsinin kollektivi ilə birgə təşkil olunan mərasimdə Rövşən Həsənov haqqında videoçarx nümayiş olunub.

Regional idarənin Şuşa rayonu üzrə nümayəndəsi Bayram Cəfəri şəhidin döyüş yolu barədə məlumat verib. Çıxış edənlər Rövşən Həsənovla bağlı xatirələrini bölüşüblər. Turşsu kənd Musiqi məktəbinin direktoru, Rövşən Həsənovun qardaşı İlham Həsənov şəhidin keçdiyi şərəfli ömür yolundan danışib.

Məktəbin müəllim və şagird kollektivinin ifasında musiqi nömrələri səsləndirilib.

Tədbirin sonunda şəhidin anasının hazırladığı əl işlərindən ibarət sərgi nümayiş olunub.

Arzuları külə döndərən bəşəri bəla

Pakizə Hüseynova və Mirzəəğa Məmmədovun ssenarisi əsasında hazırlanan tamaşada Mədəniyyət Mərkəzinin könüllüləri və Humanitar və texniki təmayüllü liseyin şagirdləri çıxış ediblər. Mərkəzin işçisi Zöhrə Bəkeyevanın quruluş verdiyi səhnə işi maraqla qarşılanıb.

Gəncə şəhər MKS-nin 6 sayılı Gənclər kitabxana filialında "Narkomaniya elə belədir ki, ömrü sonlandırır!" başlığı altında tədbir təşkil edilib. Çıxışlarda sağalmaz yara olan narkomaniyadan necə qorunmağın yolları haqqında məlumat verilib, gənclərə bu bələdan uzaq olmaları tövsiyə edilib.

Astaradakı Heydər Əliyev Mərkəzi və YAP rayon təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə "Gələcəyimizi birlikdə düşünək, narkomaniyaya yox deyək!" mövzusunda tədbir keçirilib. Çıxışlarda narkotik maddələrin sağlamlığa zərərli barədə ətraflı məlumat verilib. Sonra tədbir iştirakçıları "Narkomaniya bəşəriyyətin bələsıdır!" mövzusunda sərgi ilə tanış olublar.

çisi Günay Hacıyeva əsrin belasına çevrilən narkomaniya və zərərli vərdişlərin yeniyetmə və gənclərə mənfi təsirdən qurtulmaq və mübarizə aparmağın vacibliyini vurğulayıb.

Hazırladı: N.Məmmədli

...Bu Natəvanə görüb onları rəva, getmə!

İlyas Əfəndiyevin tarixi dramı yeni yozumda səhnəyə gəldi...

əvvəli səh. 1-də

İk hissəli səhnə əsərində Xalq artistləri Məleykə Əsədova (Xurşidbanu Natəvan), Kazım Abdullayev (Canışın), Rəfiq Əzimov (Mirzə Ruhullah), Hacı İsmayilov (Qoca Knyaz), Əməkdar artistlər Anar Heybətov (Knyaz Xasay), Elşən Cəbrayilov (Seyid Hüseyn), Rəşad Bəxtiyarov (Nəvvab), Elnar Qarayev (Mamayı), Mirzə Ağabəyli (Kor kamançaçı), Kazım Həsənquliyev (Məliküldövlə), Əlvida Cəferov (Möhnət), Aysad Məmmədov (Qala rəisi), Elşən Rüstəmov (Şahzadə), aktyorlar Elçin Əfəndi (Hidayət xan), Vüsal Mustafayev (Zahir bəy), Ramin Şıxəliyev (Daşdəmir), Lələ Süleymanova (Bəyim), Məhsəti Tahirzadə (Təhminə), Rüstəm Rüstəmov (Şahmar), Tural İbrahimov (Mixaylov), Firuzə Balayeva, Corc Qafarov, Elsever Rəhimov (kütləvi səhnələr) iştirak edirlər.

Xalq yazıçısı İlyas Əfəndiyevin bu əsəri sayəsində ilk dəfə Azərbaycan qadını tarixi dramın baş qəhrəmanı olub. Rejissor da yeni quruluşda ədəbi materialdan çıxış edərək bizi Natəvanla, onun tarixi şəxsiyyət və qadın kimi həyatı, hiss və duyğuları ilə bir arada, əlavə təfsiriyyə yol vermədən tanış edir.

Məsələn, tamaşanın əvvəlində biz qəhrəmanın dilindən "Əgər bu dünyada xoşbəxtlik deyilsən bir həqiqət varsa, o da yalnız insanın öz vətəninə, öz ləyaqətinə sahib çıxmasındadır. Mən azadlığın qüdrətinə inanıram. İnsan ləyaqətinin yüksəlişi üçün həqiqi vıdan azadlığı lazımdır" sözlərini eşidirik.

Digər tərəfdən, tamaşaçı Natəvanla ilk dəfə Tiflisdə, çar Rusiyanın Qafqaz Canişiliyində tanış "olur", onun canışınla söhbətinin şahidinə çevrilir. Xalqını ləyaqətlə təmsil edən bu təəssübkeş xanımın davranış və fikirləri diqqət mərkəzinə çıxarılır. Canışın da onu xan qızına layiq bir hörmət və diqqətlə qəbul edir. Natəvanın ötkəmliyi, qətiyyətli danışıqı canışını həm təəccübləndirir, həm də xoşuna gəlir. Gənc azərbaycanlı qadınla imperiya nümayəndəsi arasındakı qısa dialoqda bir şəxsin təmsalında xalqın istək və arzularını, düşüncə və tələblərini verən müəllif sonrakı hadisələrdə bu məqama dönə-dönə qayıdır.

Quruluş müəllifi də bu incə detallı müxtəlif elementlər, xüsusən aktrisanın emosional ruh halındakı sürətli dəyişkənliklə onun hissələrini tamaşaçıya sadə formada çatdırmağa nail olur.

Biz bu səhnədə Natəvanın ilk məhəbbətinin başlanğıcını da görürük. Dağıstanlı əsilzadə, Knyaz Xasayla sevgi işıqları da buradan yanır.

Düzdür, qarşılıqlı sevgiyə əsaslanan və canışının cəsarətləndirməsi ilə (hərçənd burada da imperiya maraqları barizdir və bu, eyhamlarla tamaşaçıya çatdırılır) başlanan izdivacın ömrü az olsa da, izləri hər iki qəhrəmanı ömrü boyu tərk etmir.

Biz burada daha çox Natəvanın xarakter bütövlüyünü, insanpərvərliyini və humanistliyini görürük. Bir də xalqına, onun taleyinə dərinəndən bağlılığını.

Məsələn, Xasay əmisinin (qoca Knyaz) Dağıstana qayıtmaq tələbi qarşısında aciz qalanda, Natəvanın qarşısına "Gedək, bir neçə il də Dağıstanda yaşayaq" şərtini qoyanda güclü idarəyə malik qadın yenə də fədakarlıq edir və ayrılıq nə qədər çətin olsa da, Xasayın gətməsini məsləhət bilir, ayrılığa haqq qazandırır və ona "Mən sənə öz həmvətənlərinin lənətlərinə məruz qalmağına dözməmə!" deyərək qətiyyət göstərir.

Tamaşa boyu Natəvanı seçiyələndirən əsas xüsusiyyətləri – xalqqa birliyi, xalq haqqında düşüncələri müxtəlif detallarla tamaşaçıya təqdim edilir, onun doğma torpağa, bu torpağın əsl sahibi olan zəhmətkeş xalqa dərin məhəbbət hissələri ön plana çıxarılır. Xüsusən onun təkcə Qarabağ hüduqları ilə qapanıb qalmadığını, İranın şahlıq quruluşunun əsərlərində inləyən Cənubi Azərbaycan əhalisinin taleyi üçün sarsıntılarını, apardığı mübarizəni də görürük. Beləcə, müəllifin illər əvvəl, hələ sovet dönməndə cəsarətlə dediyi "Bütöv Azərbaycan", "hürriyyət", "xalqın taleyi", "azadlıq"... kimi

Tamaşa boyu Xan qızı ilə onun dərin tellərlə bağlı olduğu Qarabağın, bütünlükdə Azərbaycanın taleyinin əyniləşdirildiyini də görürük. Bununla da, Natəvan obrazı şimali-cənublu Azərbaycanın taleyi və dərdi ilə yaşayır. Özü də bu ayrılıqla barışmadan, mübarizə aparmaqla. Bu motivin qabarıq həllini Natəvanın həm Rusiya imperiyası, həm də İran dövlətinin səfirliyinə, xüsusən ona izdivac təklif edən İran şahzadəsinə münasibətində, nifrət və qəzəbində görürük.

Burada maraqlı, incə bir detal xüsusi vurğu edilir. Qafqaz canışını ilə görüşən Natəvan əsl diplomat qətiyyəti ilə ondan Qarabağ xanlığının bütün torpaqlarını və mülklərini tələb edir. İmperiya nümayəndəsinin "Bu qədər torpaq sənəin nəyinə lazımdır?" sualına qısaca "Mənim xalqım var..." cavabını verərək tamaşaçıya əsas qayəsini, həyat amalını açıqlayır.

Tamaşada şuşalıların sevinc səhnələrini də görürük. Natəvan xalq üçün Şuşaya su çəkdirir, kəndli balaları üçün məktəb açdırır, yollar saldırır, hətta susuz Muğan torpaqlarında həyatın qaynaması üçün Arazdan arx çəkdirməsi üçün tapşırıqlar verir. Hərçənd əmisi oğlu Hidayət xan buna hər vechlə mane olur.

qərarı görürük: Xasay bəydən ayrıldıqdan sonra varlı nəsillərdən, hətta şahzadədən gələn izdivac təklifinə rədd cavabı verən Natəvan Cənubi Azərbaycandan gələn Seyid Hüseynlə ailə həyatı qurur.

Tamaşanın ikinci hissəsi, xüsusən nikahdan sonrakı hadisələr – İran şahzadəsinin qətlə yetirilməsi və ittihamçılar arasında Seyid Hüseynin, dolayısı ilə Xan qızının olması, Xurşidbanunun əmisi oğlu ilə konfliktli, yaşadığı mənəvi sarsıntılar fonunda müqaviməti sonda onun "Gedin, kəndlilərə deyın ki, onlar daha mənə vergi verməyəcəklər. Daha xan qızı Xurşidbanunun kəndi, torpağı yoxdur! Onu da deyın ki, bu uçurumlu yolların sonunda bizi öz milli birliyini, azadlığını tapmış azad Azərbaycan gözələyir" deməsi ilə bitir. Beləcə, bir xalqın mübarizəsinin fərdən topluma ötürüldüyünü görürük.

Tamaşada sadə, daha doğrusu, dövrün koloritini – Şuşa şəhərini, qala keçidlərini ehtiva edən çoxqatlı mizan və tərtibatda izafə detallardan azad iri məkanda aktyor oyununu ilə baş-başa qalırıq ki, bu da yaxşı düşünülmüş addımdır. Nəzərə alsaq ki, bu gün tamaşaçı tərtibatda gizlədilən oyun həllindən çox aktyorla işə vurğu tələb edir.

Səhnə əsərinin emosional təsirində musiqinin də payı, sözsüz ki, mühümdür. O, ideyanı və təsvir olunan dövrü, xüsusən qəhrəmanın ruh dünyasını açır. İran şahzadəsi və onun vəkili, eləcə də ümumi plandakı "Məclis-üns" üzvləri, xüsusən də Nəvvab obrazının ifaçısı qəhrəmanlarının xarakterini bariz göstərdilər. Hərçənd bu fikirləri pyesdən irəli gələk rejissorun xüsusi planlarda verdiyi Xasay bəyin ifaçısı haqqında demək çətindir. Elə tamaşa boyu müxtəlif vəziyyətlərdə özünün aktyor məziyyətlərini açmaq imkanı olan Seyid Hüseynin səhnə yükünə cavabdeh aktyor barəsində də.

Ümumən aktyorlarla uzunmüddətli iş və bunun sonucu kimi yaxşı ansamblı da unutmayaq. Bir də sonda özünəməxsus təzimin həllini. Amma bir detallı çıxmaq şərti...

Həmidə Nizamiqızı

Mədəniyyət naziri

gənc kinematoqrafçılarla görüşüb

Mədəniyyət naziri Anar Kərimov dekabrın 2-də Nizami Kino Mərkəzində gənc kinematoqrafçılarla görüşüb. Görüşdə Mədəniyyət Nazirliyi Audiovizual və interaktiv media şöbəsinin müdiri Rəfət Həsənov və kinorejissor, Əməkdar incəsənət xadimi Elçin Musaoğlu da iştirak ediblər.

Anar Kərimov çıxış edərək mədəniyyətimizin dayanıqlı inkişafı məqsədilə aparılan islahatlardan danışib. Nazir mədəniyyət sahəsinin idarə edilməsində şəffaf və səmərəli mexanizmlərin yaradılması, müasir tələblərə cavab verən və cəmiyyətin inkişafına yönəlmis infrastrukturun qurulmasında yaradıcı gənclərin də dəstəyinə ehtiyac duyulduğunu bildirib.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən Azərbaycan Respublikası Kino Agentliyinin Nizamnaməsinin təsdiq edildiyini diqqətə çatdıran Anar Kərimov qurumun ölkəmizdə kino sənayesinin inkişafına təkan verəcəyini vurğulayıb.

Kino sahəsinin inkişaf etdirilməsi üçün Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərin, festivalların əhəmiyyətindən danışan nazir gənc kinematoqrafçıları bu prosesdə aktiv iştirak etməyə çağırıb.

Görüş iştirakçıları Azərbaycan kinosunun bugünkü vəziyyəti barədə fikirlərini bölüşüblər. Gənclər milli kinonun inkişafı, beynəlxalq arenaya çıxarılması və yeni ideyalara açıq olması barədə arzu və təkliflərini diqqətə çatdırıblar.

Aşıq Kamandar sənəti

sanki sirli bir aləmdən gəlmişdi

XX əsr Azərbaycan saz-söz sənətinin ən görkəmli nümayəndələrindən olan ustad aşıq Kamandar Əfəndiyevin (1932-2000) 90 illik yubileyi münasibətilə noyabrın 30-da Xəzər Universitetinin Fikrət Əmirov adına konfrans-konsert mərkəzində tədbir keçirilib.

Xəzər Universiteti və Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin birgə təşkilatçılığı ilə baş tutan tədbirin aparıcısı, birliyin katibi, Əməkdar mədəniyyət işçisi Musa Nəbioğlu sənətkarın

ömrü yolu haqqında qısa məlumat verib. Vurğulayıb ki, Borçalıda – Gürcüstanın indiki Marneuli rayonunun Kəpənəkçi kəndində dünyaya gələn aşıq Kamandar fitri istedadı sayəsində bütün Türk dünyasında sevilən sənətkara çevrilib. O, Gürcüstanın "Şərəf" ordeninə layiq görüldü. Doğma yurdunda ev-muzeyi yaradılıb, büstü ucaldılıb.

Xəzər Universitetinin rəhbəri professor Hamlet İsaخانlı çıxışında qeyd edib ki, aşıq Kamandar unudulmaz və əvəzolunmaz sənətkardır: "Bu sözləri təsadüfən qoşa işlətmədim. Bəzən deyirlər ki, əvəzolunmaz insan yoxdur. Mən bu fikirlə qəti razı deyiləm. Hər bir sənət sahəsində əvəzolunmazlar var və aşıq sənətində də Kamandar Əfəndiyevi heç kim əvəz edə bilməz. Aşıq Kamandar öz sənət yolu ilə gedən, özünün məktəbini yaradan bir sənətkar olub".

Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri, Əməkdar elm xadimi Məhərrəm Qasımlı qeyd edib ki, aşıq Kamandar Əfəndiyev bu sənətə sanki sirli bir aləmdən gəlmişdi, sənətdə öz sözünü dedi və sonda yenə də gəldiyi yerə döndü: "Aşıq Kamandar sazın böyük bilicisi idi, böyük ifaçı idi. Nadir hallarda aşıqlar elə saz çala bilər. Yeni həm gözəl oxumaq və gözəl dastan danışmaqla yanaşı, həm də gözəl saz çalmaqla hər aşığa qismət olan keyfiyyət deyil. O, çox gözəl saz çalmaqla yanaşı, həm də həvalərə özünəməxsus əlavələr edirdi. Məsələn, "Turac" havası üzərində elə gözəl işlədi, elə əlavələr etdi ki, sonunda yeni hava yaradı və adını da "Fəxri" qoydu. Mən hesab edirəm ki, aşıq Kamandarın musiqi sahəsindəki fəaliyyəti ayrıca tədqiq olunmalıdır".

Tədbirin bədii hissəsində Əməkdar mədəniyyət işçisi Gülarə Azaflının rəhbərlik etdiyi Çeşmə folklor qrupu, aşıqlardan Cahangir Sənanovlu, Əməkdar mədəniyyət işçisi Ədalət Dəlidağlı, Ramin Qarayev, Avdi Musayev, Nəbi Nağıyev, Nazim Bahadırroğlu Şaiq İncəli, Əşrəf Qəribəyloğlu, İmran Göyçəli, Seymur Laçınlı və Qabil Borçalı müxtəlif aşıq havaları üstündə aşıq Kamandar Əfəndiyevin sözlərini və ona ithaf olunmuş şeirləri oxuyublar. Ustadın nəticələri Mehın və Aylin Qarayeva bacıları babalarının yadıcılığından bir neçə şeiri səsləndiriblər.

"Milli klassika"

Teatr Xadimləri İttifaqının 125 illiyi

münasibətilə festival

Dekabrın 10-dan 16-dək Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqının (ATXI) təşkilatçılığı ilə "Milli klassika" adlı festival keçiriləcək. Teatr festivalı ATXI-nin 125 illiyinə həsr olunub.

Festivalda 11 teatr və 1 təhsil ocağı ümumilikdə 13 tamaşa ilə iştirak edəcək. Lənkəran Dövlət Dram Teatrı festivala müsabiqədənənar qoşulacaq. Tamaşalara münisiflər heyəti tərəfindən bəxış keçirilib.

Festivalın məqsədi Azərbaycan teatrında, ümumilikdə milli mədəniyyət məkanında yaradıcılıq proseslərini fəallaşdırmaqdır.

Qeyd edək ki, festivalın tamaşaları ATXI-nin səhnəsində, Akademik Opera və Balet Teatrında, Şuşa Dövlət Musiqili Dram Teatrında, Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrında oynanılacaq.

sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Aysel Məmmədəliyeva "Azərbaycan heykəltəraşlığında Xurşidbanu Natəvan obrazı" və BXN-nin müəllimi

Sevinc Əliyeva "Azərbaycan təsviri sənətində Xurşidbanu Natəvanın bədii obrazının tələssümü" adlı məruzələrlə çıxış ediblər.

Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasında Xan qızının yubileyi qeyd edilib

Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasında (BXA) Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi Xurşidbanu Natəvanın 190 illik yubileyi münasibətilə tədbir keçirilib.

Tədbirin ədəbi hissəsində tam orta təhsil pilləsinin şagirdləri Xan qızının həyat və yaradıcılığı haqqında məlumat verib, onun "Qərənfil", "Könlüm", "Ölürəm" və "Gülün" rədifli qəzəllərini qiraət ediblər. Natəvanın ədəbi irsini əks etdirən videoslayd da nümayiş etdirilib.

BXA-nın Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi Aypara Məmmədovanın ifasında İlyas Əfəndiyevin "Xurşidbanu Natəvan" pyesindən Natəvanın monoloqundan bir hissə təqdim edilib.

Yubileyi tədbir Natəvanın zəngin məənviyyatı, humanist və xeyirxahlıq dolu bədii və ictimai irsinə həsr olunmuş elm-nəzəri konfransla davam etdirilib. İctimai fənlər kafedrasının müdiri Elnurə Kazımzadə "Şərqin müasir, maarifçi və şair qadını Xurşidbanu Natəvan",

Türkiyənin nüfuzlu ali təhsil ocaqlarından olan Ankara Universitetinin rektoru professor Nejdət Ünüvər Azərbaycanda da tanınan isimlərdəndir. Rektor olmaqdan öncə Türkiyə-Azərbaycan Parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri vəzifəsini yerinə yetirib. Nejdət Ünüvərlə müsahibəmizdə Azərbaycanla Türkiyə arasında təhsil əlaqələri və digər məqamlara toxunduq.

– *Nejdət bəy, yeddi il Türkiyə-Azərbaycan Parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri olmusunuz. Ölkələrimiz arasındakı münasibətlər barədə fikirlerinizi bilmək istədik?*

– Biz həmişə Azərbaycanın güclənməsi ilə fəxr etmişik. Çünki Türkiyə və Azərbaycan bir millət, iki dövlətdir, fərqli coğrafiyalarda olsa da, qəlbərimiz bir döyünür. Odur ki, Azərbaycanla Türkiyə milli və beynəlxalq arenada hər sahədə bir-birini dəstəkləyib, bundan sonra da dəstəkləyəcək. Tarixən olduğu kimi, bu gün də sevincimizi də, kədərimizi də bir-birimizlə bölüşürük.

Azərbaycan dövləti xalqının birliyi və həmrəyliyi, mərhum Heydər Əliyevin əzmlı liderlik mövqeyi və onun si-

“Azərbaycanla hər sahədə əməkdaşlığa töhfə verməyə çalışırıq”

yasi kursunun bu gün layiqincə davam etdirilməsi sayəsində Qafqazın parlayan ulduzu kimi öz layiqli yerini tutub. Türkiyə-Azərbaycan münasibətləri də parlağa, yüksəlməyə davam edir. Ankara Universiteti olaraq azərbaycanlı qardaşlarımıza bütün imkanları yaratmağa çalışırıq. Biz təkcə universitetlərlə deyil, aidiyyəti qurumlarla da sıx əlaqə saxlayırıq. Mən də uzun illər Türkiyə-Azərbaycan Parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri və bu gün də Türkiyənin ən böyük universitetlərindən birinin rektoru kimi bu əlaqələrdə müəyyən rol oynamaqdan qürur duyuram.

– *Ankara Universitetində Azərbaycandan olan müəllim və tələbələrin sayı nə qədərdir?*

– Hazırda universitetimizdə təhsil alan azərbaycanlı tələbələrin sayı 397 nəfərdir. Bunlardan 327-si bakalavr təhsilini davam etdirir, biri isə hazırlıq kursundadır. 42 nəfər isə magistratura təhsili alır və onlardan 40-ı dissertasiya işi üzərində işləyir. 27 nəfər isə dokto-

rantura səviyyəsində təhsilini davam etdirir. Azərbaycandan ölkəmizə gələn və universitetimizin müxtəlif fakültələrində çalışan 7 müəllimimiz var.

– *Oktyabrda Ərzincanda keçirilən Beynəlxalq Türk Dünyası Simpoziumunun iştirakçısı oldunuz. Müzakirə edilən məsələlərin Türk dünyasına nə kimi töhfəsi ola bilər?*

– Beynəlxalq Türk Dünyası Simpoziumu Türk Dövlətləri Təşkilatı Aşağıqallar Şurasının sədri Binəli Yıldırım və Türkiyə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin himayəçiliyi ilə Ərzincan Binəli Yıldırım Universitetinin ev sahibliyində keçirildi. Simpoziumda Türk dünyasının dili, tarixi, mədəniyyəti, incəsənəti, təhsili və digər sahələrdə elmi tədqiqatlar üçün ortaq zəmin yaratmaq istiqamətində araşdırmalar təqdim olundu. Türk Dövlətləri Təşkilatının 2040-cı il baxışına dair birgə protokola əsaslanaraq rəasional, tətbiqi oluna bilən təkliflər və ortaq düşüncə ilə bağlı layihələrin nələrdən ibarət ola biləcəyinə diqqət yetirildi.

Biz Türkiyə-Azərbaycan arasında hər sahədə yüksək səviyyəli əməkdaşlığa töhfə verməyi hədəfləyirik.

– *2023-cü il Azərbaycanda “Heydər Əliyev ili” elan edilib. Heydər Əliyev vətənlə Ankara Universitetinin həyatında ağac əkib. Ümummilli liderimizlə bağlı xatirələriniz varmı?*

Ömər Faiq Nemanzadə – 150

Azərbaycan milli mətbuatının inkişafında görkəmli publisist, tanınmış maarifçi və ictimai xadim Ömər Faiq Nemanzadənin (1872-1937) xüsusi xidmətləri var. Bu il onun 150 illiyi dövlət səviyyəsində qeyd edilir. Yazıda Ö.F.Nemanzadənin “Şərqi-Rus” qəzetindəki fəaliyyəti haqqında söz açacağıq.

“Şərqi-Rus” qəzetinin ilk nömrəsi 1903-cü il 30 mart (yeni təqvimlə 12 aprel) tarixində Tiflisdə Məhəmməd ağa Şahtaxtlının nəşriyyəti və redaktorluğu ilə işiq üzü görüb. Birinci nömrədə qeyd olunurdu ki, “Şərqi-Rus” cəmiyyət işlərinə və ədəbiyyata məxsus çərşənbə, cümə və bazar günləri çıxan bir türk qəzetidir. Digər anadilli mətbu orqanlarımız kimi, bu qəzetin də başlıca məqsədi türk-müsəlman əhalisini maarifləndirmək olub. Məhz buna görə də qəzetin səhifələrində dünyəvi elmlərlə bərabər, ana dili və qadın azadlığı ilə bağlı maraqlı yazılar dərc olunub. Qəzet ətrafına Cəlil Məmmədquluzadə, Ömər Faiq Nemanzadə, Mirzə Ələkbər Sabir, Abbas Səhət, Hüseyn Cavid, Məmməd Səid Ordubadi, Əliqulu Qəmküsar, Əli Nazmi və digər müttərəqqi fikirli ziyalıları cəmləşdirmişdi.

1903-cü ildə “Şərqi-Rus”un redaksiyasında C.Məmmədquluzadə ilə görüşü Nemanzadənin gələcək fəaliyyətində mühüm rol oynayır. O, həyatının “Şərqi-Rus”a qədərki dövrünü sonralar belə xarakterizə edirdi: “1893-1903-cü ilə kimi olan on ildə Axalsıxda, Şəkiddə, Şamaxıda, Gəncədə, Bakıda və daha başqa yerlərdə olduğum vaxtlarda gördüyüm, eşitdiyim ictimai və siyasi yarıların acısı hələ ürəyimdən çıxmamışdı. Lakin iki-üç cür senzordan gözü qarşısında siyasi istibdadın, hökumətin zülmündən açıq yazmaq çətin idi. Buna görə də hələlik siyasi istibdadı pərdələyib ona yol verən ruhani və dini istibdadın əleyhinə yazmağı lazım bilirdim”.

“Şərqi-Rus” uzun illərdir onu nərahat edən problemləri işıqlan-

dırmaq üçün tribunaya çevrilmişdi. Mərhum ədəbiyyatşünas, Nemanzadə irsinin arqandırıcısı, professor Şamil Qurbanov Ö.F.Nemanzadənin bu qəzetdəki fəaliyyəti barədə yazırdı: “Redaktorun və onun qəzetə cəlb etdiyi din xadimlərinin təzyiqinə baxmayaraq, Ömər Faiq “ürəyinin arzularını boşaltmağa” çalışır və çox vaxt buna nail olurdu. Doğrudur, bunlar ona bəzən baha başa gəlirdi: ya din xadimlərinin məzəmməti, küf və lənəti ilə qarşılaşıq, ya da M.Şahtaxtlı ilə münasibəti kəskinləşir, həttə redaksiyadan uzaqlaşdırılır, öz sözləri ilə desək, qovulurdu”.

Ömər Faiqın toxunduğu mövzular mollaaların məscidlərdə ərəbcə deyil, xalqın başa düşəcəyi türkçə (Azərbaycanca) xütbələr oxuması, qadınlara edilən zülmün aradan qaldırılması, türk dilinin inkişafı ilə bağlı idi. 1904-cü ilin sentyabrında qəzetdə dərc etdirdiyi “Biz də vaxta görə çalışsaq” adlı silsilə məqalələrində milli dərdlərdən, milli ehtiyaclardan ürək yangısı ilə, vətəndəş qeyrəti ilə bəhs edirdi: “Zaman dəyişir, dünya dəyişir, hər şey dəyişir, hər millət dəyişir, hər zərrə dəyişir”. O, doğma xalqının nümayəndələrinə də dəyişməkdə olan zamanəyə uyğunlaşmağın vacibliyini göstərirdi. Lakin “hər kəsin getməkdə olduğu təzə üsulun, təzə yolun” müsəlmanlara təsir etdiyini görəndə ürəkaçırısı ilə deyirdi: “Qiyamətə qədər qor gəlib, kor gedəcəyik, qafil doğulub, qafil öləcəyik? Boynumuzdakı bu ağır cəhətlər zəncirlərini, qəflət yüklərini məhşərə qədərmi sürükləyib götürəcəyik”.

Ömər Faiq dəyişmək üçün xalqın birliyinin, həmrəyliyinin, bir-birinə əl tutmasının vacibliyini

Ömər Faiq Nemanzadə

Dərdimiz və Dərmanımız

Şərqi-Rus qəzeti
4, 6, 11 aprel 1903
N 3, 4, 5

qeyd edərək “Bu böyük Qafqazın bir şəhərində bir cəmiyyəti-xeyriyyəmiz yox, bir təb şirkətimiz yox... yox... yox! Həmişə bir yoxluqda üzürük... Xülasə bizi adam edəcək, bugünkü qəflətdən qurtaracaq, bar-bar bağdır-ğımız mədəniyyətə daxil edəcək bir vasitə, bir səbəb varsa, o da ancaq məktəblər, mədrəsələr və mətbuatdır, bir sözlə, maarifdir. Özgə hər dürlü şey və fikir boşdur, əsassızdır”, – deyə yazırdı.

Ömər Faiqın maarifçi mövqeyinin özündə bir cəsarət, bir mübarizlik, geniş fəaliyyət göstərmək, faydalı iş görmək əzmi vardı. Bu cəhətlər onun “Şərqi-Rus”da imzalı və imzasız dərc olunmuş bütün məqalə, şeir və hekayətlərində hiss olunur və müasirlərinə ciddi təsir edirdi.

Görkəmli maarifçi, pedaqoq, ədəbiyyatşünas Fəridun bəy Köçəri 1903-cü ildə “Tiflisski listok” qəzetində “Şərqi-Rus”a həsr etdiyi məqalədə Ömər Faiqın burada dərc olunan yazılarını xüsusi rəğbətlə qarşıladığını bildirmişdi: “Cənab Faiq Nemanzadənin “Dərdimiz və dərmanımız” ümumi sərlövəsi altında gedən məqalələri çox kəskin və cəsarətlə yazılmışdır”.

Bu məqalələrdə də Ömər Faiq maarifçilikdən əlavə, şəxsiyyət

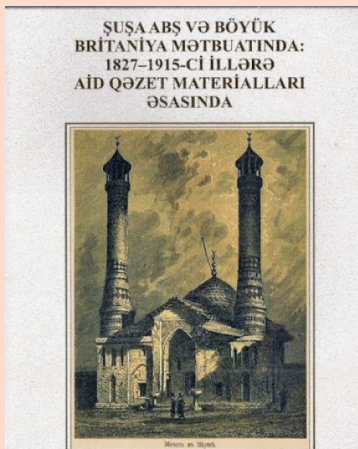
azadlığı, söz azadlığı məsələlərini qoyur, elmin, yeniliyin əhəmiyyətindən danışır, “hər millət mərifət ilə yaşar, cəhəlt ilə yox olar” deyirdi. “Dərdimiz və dərmanımız” sərlövəli silsilə məqalələrin birində o yazırdı: “Bir çox qəzet oxuyanlarımız var, amma özlərindən bir qəpik pul verib alıb oxumaq istəmirlər. Toylarda, məclislərdə “Mənim də adımlı çəksinlər” fikri-cəhəlləri üçün pul yağdırırlar. Lakin qəzet, kitab üçün iki qəpik verməyə alışımsızlar. Həsilə, bu gün hər cürə halımızla keçmiş islam maarif qəbiristanının məzar daşları hökmündə yalnız bir boy göstəririsiz... Bununla bərabər, aramızda iş görənlər, məktəblərə, xəlyayçə kömək, yardım edən dövlətlərimiz, qəzet-kitab qədrini bilən oxuyanlarımız az deyil. Amma qonşularımız, zamanəyə, ehtiyaca görə çox azdır... Bizlər hələ cəhəllətin qurbanı, avropalıların nökrəi, daha açıq, qonşularımızın sağılan inəyi mənzilində, məzəlləndə qalmışız”.

Şuşa ABS və Böyük Britaniya mətbuatında: 1827-1915-ci illər

Azərbaycan Milli Kitabxanası tərəfindən “Şuşa ABS və Böyük Britaniya mətbuatında: 1827-1915-ci illərə aid qəzet materialları əsasında” adlı kitab nəşr olunub.

Kitabda Şuşa ilə bağlı 1827-1915-ci illərdə ABS və Böyük Britaniya mətbuatında dərc edilən seçilmiş materiallar, onların tərcümə və şərhli toplanıb.

Materiallarda Şuşada keçirilən məhərrəmlik mərasimi, 1905-1906-cı illərdə ermənilərin

Mirzə Cəlilə dedim. Cəlil gülüb: “Çox acəb, sözüm yox. Lakin Məhəmməd ağa söz yox ki, pul istəyəcək. O da ki nə səndə, nə mənə. Bir də, Faiq, Məhəmməd ağa bilsə ki, mətbəə sənəin əlinə keçəcəkdir, qorxuram bizə heç verməyə”. Dedim: “Mənim adımlı çəkmə sən. Məhəmməd ağanı bir az vaxt dayandır, pul tapacağın söz ver, qorxma!”.

Daha sonra C.Məmmədquluzadə və Ö.F.Nemanzadə mətbədən gələcəkdə istifadə etmək niyyəti ilə bir qədr pulu olan üçüncü yoldaş axtarmağa başlayırlar. Belə bir adamlı Ömər Faiq özü tapır. O zaman naxçıvanlı tacir Məşədi Ələsgər Bağirov Tiflisdə alış-verişlə məşğul olurdu. Ömər Faiq ondan bir qədr borc pul alır. Həm mətbəəni alır, həm də “Molla Nəsrəddin” dergisinin xərclərini öz öhdəsinə götürür. Yeni mətbəə “Qeyrət” adı ilə 1905-ci ilin mart ayında fəaliyyətə başlayır. Mətbəənin ən böyük nailiyyəti isə, sözsüz ki, “Molla Nəsrəddin” jurnalının nəşri idi.

Beləliklə, “Şərqi-Rus”dan sonra “Molla Nəsrəddin” jurnalı Ömər Faiq və qələmdaşlarının mübarizə meydanına çevrilir...

Nurəddin Məmmədli

“Qəhrəmanların özü və sözü”

Bu yaxınlarda Mədəniyyət Nazirliyi və “Söz” ədəbi layihəsinin birgə təşkilatçılığı ilə Vətən müharibəsi iştirakçısı olan şəhid və qazilərin şəirlərindən ibarət “İgidlərin sözü” antologiyasının təqdimatı keçirildi. Sözü və əməli ilə igidlik, ərlik nümunəsi olan, doğma yurtdun müdafiəsinə qalxan bu mərd oğulları tanıdıqca, ədəbi nümunələri ilə tanış olduqca qəlbində ülv arzulər, nəcib duyğular gəzdiren Vətən oğullarının şücaəti qarşısında bir daha baş əyməli olursan.

“Qəhrəmanların özü və sözü” rubrikasında şəhid və qazi yarılarımızın həyatı, döyüş yolu və yaradıcılıqları barədə məlumat verəcəyik.

Bu sayımızda şeirlərinin mayasını Vətən, sevir və nəciblik təşkil edən şəhid şair, leytenant Murad Nağıyevdən söz açacağıq. Murad elə məktəb yaşlarından vətənpərvərlik hissləri ilə seçilən uşaqlardan olub. Belə olmasaydı, Cəmişid Naxçıvanski adına Hərbi liseyə (2011) qəbul imtahanlarında iştirak edir və yüksək nəticələr göstərdiyinə görə Türkiyəyə, Kuleli Hərbi liseyinə oxumağa göndərilir. Onu da qeyd edək ki, üstün zəkası və riyaziyyatdan yüksək nəticələr göstərdiyi üçün hətta

müəllimləri ona “riyaziyyat dahisi” adını vermişdilər. 2015-ci ildə həmin liseyi uğurla başa vuran Murad Ankarada Quru Qoşunları Məktəbinə daxil olur. 2016-cı ildə təhsil ocağını bitirərək Azərbaycan qaydırı və təhsilini Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbində davam etdirir. Ömrünün 9 ilini hərbi sənətinin sirlərini öyrənməyə həsr edən Murad Nağıyev 2020-ci ildə bu məktəbdən tank bölmə, hissə və birləşmələrinin döyüşə tətbiqi ixtisası üzrə məzun olur. Həmin il N saylı hərbi hissəyə təyinat alır və tank taborda təqim komandiri vəzifəsində xidmətə başlayır. 19 iyun 2020-ci il tarixində gənc komandir “leytenant” hərbi rütbəsi verilir.

Üç ay sonra – 27 sentyabrda Vətən müharibəsi, haqq savaşını başlanı. Murad da rəhbərlik etdiyi heyətlə Füzulinin Horadiz kəndinin düşməndən azad edilməsində şücaət göstərir, bundan əlavə, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan rayonları və Hadrut qəsəbəsi uğrunda döyüşlərdə düşmənin

Doqquz il hərbi təhsil, iki ay xidmət və əbədiyyət...

xeyli sayda canlı qüvvə və zirehli texnikasını məhv edir. Ordumuzun şücaəti qarşısında duruş gətirə bilməyən yağının döyüş texnika və qurğuları, sursatı qənimət kimi götürülür.

Şəhidin anası Xavər xanım deyir ki, oğlu 9 il hərbi təhsil aldığı üçün uzun illər ondan ayrı düşüblər: “Təhsilini bitirib gələndə çox sevinirdi, nəhayət, sevdiyi peşə üzrə çalışmağa başlayacaqdı. 9

illik təhsilinin müqabilində iki ay xidmət edə bildi. Müharibə başlayan ilk gündən oğlum ön cəbhədə olub. Oğlunun mərdliyindən bütün hərbi hissə danışırdı”.

Murad oktyabrın 11-də Cəbrayıl rayonu ərazisində döyüş zamanı düşmənin uzaqdan idarə olunan tank əleyhinə raketlə zərbəsi nəticəsində şəhidlik zirvəsinə ucalır. Qəhrəman tankçının şəhid olduğu ərazi 8 gündən

sonra tam nəzarətə götürülür və o, oktyabrın 20-də Bakıda İkinci Fəxri xiyabanda dəfn olunur.

Murad Nağıyev dövlət başçısının müvafiq sərəncamları ilə “Vətən uğrunda” və “Cəbrayılın azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edilib.

Hələ uşaq yaşlarından incəsənətə maraq göstərən Murad müxtəlif musiqi alətlərində ifa etməyi öyrənmişdi. Həminin tələbəlik illərindən həm Türkiyə türkcəsində, həm də ana dilimizdə şeirlər qələmə alıb. Şeirləri müəllimləri tərəfindən yüksək qiymətləndirilib və hətə Kuleli liseyində təhsil alarkən, 2015-ci ildə “Mürrəkkəbmədir Kuleli” dergisində çap edilib. Şəhadətindən sonra isə Muradın şeirləri Avriasiya Yazarlar Birliyinin orqanı “Qardaş qələmlər” jurnalında və Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin “Ədəbiyyat qəzeti”ndə dərc olunub. Bu il şəhid şairin şeirləri və yaxınlarının xatirələrindən ibarət “Murad” adlı kitab da ərəşəyə gəlib.

Şəhid Murad Nağıyev təkcə döyüş meydanında deyil, söz meydanında ad qoyan şəhidlərimizdənədir. Sonda şəhid şairimizin türkcə qələmə aldığı “İstənbül və həyat” şeirini təqdim edirik:

*Yeni bir gün başlat həyatla.
Sabah günəş kendini
göstərməyə başlar,
Sonsuz ufuklarda.
İlk işıqlar akseder
deniz üstündə.*

*Öylece izlemeye başlarsın
güneşin doğuşunu,
Sonra dayanamazsın
bu güzellik karşısında,
İçini bir fərahlik kaplar.
Yüzün güler, hayran kalırsın
bu eşsizliğe.*

*Her şey uçuverir aklından,
Kilitlenip kalırsın bu manzaraya,
Ama uzun sürmez bu güzellik,
Hayat gibi güzel görünür
ilk başta.*

*Ve bitti artık bu doyumсуz
güzellik,
Acı vermeye başlamıştır
çok sevdiğin ışıklar.
Gözlerin kamaşır,
dayanamazsın, bakamazsın,
sonra yüzün yanıma başlar.*

*Bir tokat yemiş gibi yüzün yanar,
Evet bir tokat, hayattan
yediğin bir tokat.*

*Ne tuhaf, değil mi?
İlk önce aldanıp sonra yanmak.*

Lalə Azəri

“Şuşa İli” çərçivəsində heykəltəraşlıq müsabiqəsinin qalibləri müəyyən olunub

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci ilin “Şuşa İli” elan edilməsi haqqında sərəncamına uyğun olaraq, Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən keçirilən heykəltəraşlıq müsabiqəsinə yekun vurulub.

Müsabiqənin məqsədi Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı, Qarabağın baş tacı Şuşa şəhərinin zəngin mədəni irsinin təbliğinə, həmçinin bu irsi özündə təcəssüm etdirən yeni heykəltəraşlıq nümunələrinin ərşəyə gətirilməsinə dəstək olmaqdır.

Müsabiqəyə ölkəmizin rəssam-heykəltəraşları tərəfindən 47 əsər təqdim olunub. İşlər Mədəniyyət Nazirliyinin nəzdində yara-

dılmış komissiya tərəfindən dəyərləndirilib. Komissiya tərəfindən 1-ci, 2-ci, 3-cü yerlərin qalibləri və həvəsləndirici mükafat sahibləri seçilib.

1-ci yer (2 nəfər)
Əhmədov Xanlar – “Xan Şuşinski”
Əhmədov Zakir – “Zəfər yolu”

2-ci yer (2 nəfər)
Rzayev Zəmir – “Qayıdış”
Nəbiyeva Güllərə - “Azadlıq qanadları”

3-cü yer (1 nəfər)
Məmmədov Fərid – “Bizim zaman”

Həvəsləndirici mükafat (10 nəfər)
Qaryağdı Cəlib – “Natevan”
Hüseynov Namiq – “Yaddaş”
Heydərov Müşfiq – “Xarıbülbul”
Heydərov Müşfiq – “Xanəndə”
Hüseynov Ramiz, Əhmədov Xanlar – “Pənəhəli xan”
Qaryağdı Cəlib – “Cabbar Qaryağdıoğlu”
Rüstəmov Süleyman – “Quruluş. Pənəhəli xan”
Xəlilov Bəhram – “Qarabağ Azərbaycanıdır!”
Səmədov Samir – “Xəzinə yüklü Qarabağ gözəli”
Yusubova Aybəniz – “Natevan”

Rejissorlar ona həmişə rol verirdilər

Təəssüf ki, belə istedad sahibinə kinoda ancaq kiçikplanlı rollar həvalə olunub

Elxan Ağahüseynov – 80

Kinonun və dublyaj sənətinin uğur qazanmasında təcrübəli teatr aktyorlarının rolu böyükdür. Təsədüfi deyil ki, xarakterik rollar ifaçısı kimi tanınan aktyorların bir çoxunun ekran obrazları həm də ifadəli səsinə görə diqqət çəkib, sevilib. Xalq artisti Elxan Ağahüseynov (1942-2009) da milli kinomuzda oynadığı rolları və dublyajdakı fəaliyyəti ilə kinosevərlərin yadında iz salıb, eləcə də televiziya tamaşalarındakı maraqlı, məzmunlu obrazlarına görə sənət uğuruna uğur qatıb.

Sənətsevər gənc hələ Azərbaycan Dövlət Teatr İnstitutunda (indiki ADMİU) aktyorluq təhsilindən öncə Akademik Milli Dram Teatrının yardımçı heyətində işləyib. 1967-ci ildə instituta, özünü də teatrın baş rejissoru Tofiq Kazımovun kursuna qəbul olub. 1971-ci ildə təhsilini başa vurduqdan sonra təyinatı akademik teatra verilib. Qırx ilə yaxın bu sənət ocağında çalışıb. Ardıcıl olaraq kinoya da çəkilib, dublyajda fəaliyyət göstərüb.

İlk dəfə görkəmli kinorejissor Əjdər İbrahimovun quruluş verdiyi “İlyirialtıllar” (1966) filmində matros rolunu səsləndirən aktyor bundan sonra “Dəli Kür”də mollaxana şagirdi, “Ad günü” filmində qəssab, “Qara gölün cəngavərləri”də qoçu, “Bayquş gələndə...” filmində milis işçisi və digər yerli filmlərdə müxtəlif obrazları, həmçinin bir sıra xarici kino personajlarını səsləndirib.

Aktyorun təkcə “Arxadan vurulan zərbə” filmində Qurd Cəbrayıl obrazını (korifey sənətkar Yusif Vəliyevin yaratdığı personajın (Fəttah) keçmiş) səsləndirməsi ni xatırlamaq kifayətdir ki, ekran hadisələrinin incə məqamlarına qədr cıllanması bir daha təsdiqini tapşırı. Təəssüflər olsun ki, belə bir istedad sahibinə həm dublyaj fəaliyyətində, həm də kamera qarşısında kiçikplanlı rollar həvalə olunub. Buna baxmayaraq aktyorun yaradıcılığı diqqət çəkib, maraq doğurur.

Əməkdar artist Loğman Kərimovun sənət dostu haqqındakı qeydlərindən: “Elxan Ağahüseynovun səsi tanınan səslər sırasındadır. Onu hələ məktəb illərindən tanıyırdım. Məktəbdə oxuyarkən Azərbaycan Televiziyasına, “Azərbaycanfilm” kinostudiyasının dublyaj studiyasına dəvət olunurdum.

O, bir gecədə 24 vərəqlik mətni əzbərləyib səhər məşqə gələn aktyor idi. Həddindən artıq məsuliyyətli insan idi. “Ağ atlar üçün vals” televiziya tamaşasında tərəf-müqabil olduq. Burda da heç bir çətinliyimiz olmadı, dialoqlarımız da çox səmimi və rahat alındı.

Baxmayaraq ki, gözünün nuru getmişdi, demək olar ki, 90 faiz görmürdü. Aktyor dostları səhnədə ona kömək edirdilər, hardan çıxıb hara getməsinə başa salırdılar. Rolunu elə ustalıqla oynayırdı ki, tamaşaçı heç nə hiss etmirdi.

Televiziya tamaşalarında, “Səhər görüşləri”ndə mütəmadi iştirak edirdi. Teatrda da rolları çox idi. Hətta bir dəfə Xalq artisti Həsənağa Turabov ona, “Elxan, nə vaxt televizora baxıram səni görürəm. Bu ölkədə səndən başqa aktyor yoxdu?” – deyə zarafatla müraciət edib. Elxan da zarafatla cavab verib ki, “Həsənağa, məndə hansı filmə baxıram elə səni görürəm”. Şən, zarafatlı insan idi...“.

Kiçikplanlı rollarla yadda qalmaq xarakterik rol ifaçısı, sənət bilicisi olmaq deməkdir. Kiçik rolu filmin aparıcı qüvvəsinə çevirən aktyorlara isə rejissorların həmişə ehtiyacı var. Elxan Ağahüseynovun “Axırncı aşırım” filmində oynadığı komsomolçu, “Nəğmə dərsi”ndə satıcı, “Qatır Məmməd”də mülki geyimli adam, “İstintaq”da Dadaşov, “Dante-nin yubileyi”ndə film səsləndirən aktyor, “Onun bəlalı sevgisi”ndə sergi iştirakçısı və digər epizodik ekran obrazlarının mövzuya uyğun davranış və jestləri hadisələrin gerçəkliyini təsdiqləyib, rolların yaradıcılıq diapazonuna dar gəldiyini vurğulayıb. Aktyorun kiçikplanlı rollara çəkilmə səbəbinə Əməkdar incəsənət xadimi, rejissor Bəhram Osmanov aydınlıq gətirir: “Hardan ondan hər kiçik rola niyə razı olduğunu soruşanda “Bu sənəti sevirməm axı”, – deyə cavab verirdi. Elxan hər bir rolunu peşəkar oynayır-dı, kütəvi səhnələrə belə çıxırdı. Bəzən məşqlərdə kiçikhəcmli roluna rejissordan tapşırıq gəlməyəndə özü rol üçün xarakter düşüncələri, ustalıqla təqdim edirdi. Bu da təsədüfi deyildi.

Azərbaycan Televiziyasında hazırlanan hekayə axşamlarında bəzi hallarda dörd rol oynayırdı, hamısı da bir-birindən fərqlənirdi. 1988-ci ildən ömrünün axırına kimi onunla yaradıcılıq əlaqələrimiz olub. Mənim quruluş verdiyim “Lal” (qısametrajlı bədii film)də və bir neçə (“Yıllıq yeri”, “At ilinin birinci ayı” və s.) televiziya tamaşamda oynayıb. Biz bir-birimizi çox gözəl anıyırdıq. Onunla birlikdə qastrol səfərlərində də olmuşam. Çox gözəl yol yoldaşlığı var idi. Ləyaqətli, şəxsiyyətli insan idi...“.

Aktyorun xarici dramaturqların əsərləri əsasında hazırlanan televiziya tamaşalarındakı obrazları da inandırıcıdır, koloritlidir. “Astana” (müəllif Aleksey Duda-rev) televiziya tamaşasında-kı Nikolay, “Altı nömrəli palata” (Anton Çexov) tamaşasındakı keçmiş zabıt obrazları aktyorun uğurlu rollarındandır. Hər iki tamaşada tərəf-müqabil olan Əməkdar artist Abbas Qəhrəmanovun fikirləri aktyor haqqındakı düşüncələrimizi dərinləşdirir: “Elxan xarakterik aktyor idi. Belə şəxslər səmimi olur və seçilir, onlarla ünsiyyət qurmaq da rahat olur. O, çox istedadlı idi, rollarını ciddi oynayırdı. Məşq üçün ayırdığı dəftərdə hərfləri həmişə böyük yazırdı. Əvvəl buna təəccüblənirdim. Sonra anladım ki, bu, gözəlindəki problema görədir. Ömrünün son illərində əlindən tutub səhnəyə çıxarırdılar. Gözlərində problem olmasına baxmayaraq heç nədən şikayət etmirdi və həmişə pozitiv ruhda olurdu.

Mədəni, zarafatı yerində edən, dəyərli insan idi. İnsanlarla ünsiyyət qurmağı bacarırdı. Həmişə də otağında adam olurdu. Çay içirdik, söhbət edirdik. Xoş əhval-ruhiyyəli, parlaq insan idi. Rauf Kazımovskinin rejissorluğu ilə hazırlanan hekayə axşamlarında tez-tez çıxış edirdi, həmişə də hazırlıqlı gəlirdi. Çox zəhmətkeş idi...“.

Əməkdar artist Kazım Həsəniyev də həmkarını ehtiramla yada salır: “Elxan müəllimlə işdən sonra evə gedəndə çox vaxt yolumu təsəvvür edirdik. İlk baxışdan zəhmli görünsə də, söhbət əsasında səmimi insan olduğu aydın olurdu. Söhbətlərindən hiss edirdim ki, ailəsini çox sevirdi. Yoldaşı Nazilə xanımdan, oğlanları Adil və Əmilədən razılıq edirdi, qayğıkeş ailə başçısı idi. Televiziyada hazırlanan tamaşalara mütəmadi olaraq dəvət alırdı. Xarakterik rollar ifaçısı idi, hətta uşaq tamaşalarında da oynayırdı. Daxilən zəngin aktyor idi. Buna görə də imza atdığı hər bir yaradıcılıq işi uğurlu olurdu...“.

Şəhla Əmirli
kinosünas

Xatirə təqvim

7-9 dekabr

Azərbaycan

7 dekabr 1919 – Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Parlamentinin binasında (indiki AMEA-nın Əlyazmalar İnstitutu) İstiqlal Muzeyi açılıb. Muzeyin yaradıcıları sənətsünaslar Hüseyn Mirzəcəmalov və Məhəmməd Ağayev idi.

7 dekabr 1947 – Sənətsünaslıq doktoru, professor Cəmilə Yusif qızı Həsənzadə (1947 – 27.8.2022) Bakıda doğulub. Azərbaycan miniatur sənətinin görkəmli tədqiqatçısı, “Təbrizin sehirli nağılları” kitabının müəllifidir. AMEA Memarlıq və İncəsənət İnstitutunun aparıcı elmi işçisi olub.

7 dekabr 1950 – Əməkdar mədəniyyət işçisi, instrumental ifaçı Həsənağa Bilal oğlu Sadıqov (1950 – 1.8.2018) Salyan şəhərində doğulub. “Mahirlər” ailə ansamblının yaradıcısı olub.

7 dekabr 2004 – “Azərbaycan xalq sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi haqqında” qanun qəbul edilib.

7 dekabr 2010 – Əməkdar incəsənət xadimi, şair Ramiz Heydər (Məmmədov; 1933-2010) vəfat edib. Sözlərinə populyar mahnılar (“Ayrılmaməndən”, “Toy olsun, bayram olsun” və s.) bəstələnib.

7 dekabr 2017 – UNESCO Hökumətlərarası Komitəsinin 12-ci sessiyasında (Koreya Respublikası) Azərbaycan Respublikasının İran İslam Respublikası ilə birgə təqdim etdiyi “Kamança simli musiqi alətinin hazırlanması və ifaçılıq sənəti” nominasiyası “Bəşəriyyətin qeyri-maddi mədəni irsinin Reprezentativ Siyahısı”na daxil edilib.

8 dekabr 1901 – SSRİ Xalq artisti Mərziiyyə Yusif qızı Davudova (1901 – 6.1.1962) Həştərxanda doğulub. 1920-ci ildə Bakıya gələrək Akademik Dram Teatrında çalışıb, Azərbaycan teatrının inkişafına mühüm töhfələr verib. Filmlərdə çəkilib. Görkəmli aktyor və rejissor Abbas Mirzə Şərifzadənin həyat yoldaşı olub.

8 dekabr 1909 – Xalq artisti Əjdər Əliabbas oğlu Sultanov (1909 – 10.1.1962) Bakıda doğulub. Akademik Opera və Balet, Türk İşçi teatrlarında çalışıb. 1939-cu ildən Akademik Dram Teatrının aktyoru olub, kinoda (“Lətif”, 1930) çəkilib.

8 dekabr 1909 – Xalq artisti Nina Dmitriyevna Sarnatskaya (1909-1986) Bakıda doğulub. 1932-ci ildən Dövlət Rus Dram Teatrının aktrisası olub.

8 dekabr 1914 – Xalq artisti Məmməd Allahverdi oğlu Quliyev (1914-2001) Naxçıvanda anadan olub. Naxçıvan Dövlət Musiqili Dram Teatrında çalışıb.

8 dekabr 1939 – Əməkdar artist, rejissor Rövşən Məmmədqu-lu oğlu Abdullayev (1939-1995) anadan olub. Sənədlı televiziya filmləri çəkib.

8 dekabr 1942 – Xalq artisti Elxan Ağahüseyn oğlu Ağahüseynov (1942 – 2.8.2009) Bakıda doğulub. Akademik Milli Dram Teatrında çalışıb. Televiziya tamaşalarında maraqlı obrazlar yaradıb, filmlərdə çəkilib.

8 dekabr 1946 – Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Vladimir Nikolayeviç Pletnyov (1946 – 21.2.1988) Göyçayda doğulub. Opera və Balet Teatrının balet artisti olub, Bakı Xoreoqrafiya Məktəbində dərs deyib.

9 dekabr 1918 – Yazıçı, ədəbiyyatşünas, Əməkdar incəsənət xadimi Cəlal Cabbar oğlu Məmmədov (1918 – 4.2.1983) anadan olub. “Azərbaycan” jurnalının baş redaktoru işləyib. Rus ədəbiyyatından Azərbaycan dilinə, Azərbaycan ədəbiyyatından rus dilinə tərcümələr edib.

9 dekabr 1963 – Rejissor, Əməkdar incəsənət xadimi Lətif Bəşir oğlu Səferov (30.9.1920 – 1963) dünyasını dəyişib. “Bəxtiyar”, “Qızmar günəş altında”, “Leyli və Məcnun” filmlərinə quruluş verib.

9 dekabr 1973 – Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Lütfuli Əmir oğlu Abdullayev (22.3.1914 – 1973) vəfat edib. Musiqili Komediya Teatrında fəaliyyət göstərən, filmlərdə yaddaqalan obrazlar yaradıb.

Dünya

7 dekabr 1889 – Fransız filosofu, ekzistensializmin tanınmış nümayəndəsi Qabriel-Onore Marsel (Gabriel Honore Marcel; 1889 – 8.10.1973) anadan olub.

7 dekabr 1926 – Rusiyanın Xalq artisti Pyotr Sergeyeviç Velyaminov (1926 - 14.6.2009) anadan olub. Filmləri: “Kölgələr günorta yox olur”, “Əbədi çağırış”, “Çelyuskinçilər” və s.

8 dekabr 1832 – Norveç yazıçısı, şair, dramaturq və publisist, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatı (1903) Byornsterne Martinius Byornson (1832–1910) anadan olub.

8 dekabr 1865 – Fin bəstəkarı Yan Sibelius (Johan Christian Julius Sibelius; 1865 – 20.9.1957) anadan olub. “Finlandiya” simfonik poeması, “Kədərlı vals” və s. əsərlərin müəllifidir.

8 dekabr 1980 – Dünya şöhrətli ingilis musiqiçisi, “The Beatles” qrupunun yaradıcılarından Con Lennon (John Winston Ono Lennon; 9.10.1940 – 1980) vəfat edib.

9 dekabr 1048 – Böyük türk (özbək) astronomu, coğrafiyaşünas, ensiklopediyaçı alim Əl-Biruni (Əbu Reyhan Məhəmməd ibn Əhməd əl-Biruni; 4.9.973 – 1048) vəfat edib.

9 dekabr 1717 – Alman sənətsünası, antik incəsənət tədqiqatçısı, arxeologiya elminin banilərindən biri Yohann İoaxim Vinkelman (Johann Joachim Winckelmann; 1717–1768) anadan olub.

Hazırladı: V.Orxan

Şuşanın tanınmış soyları

Vəzirovlara həsr olunmuş mühazirə

Dekabrın 3-də Azərbaycan Milli Xalça Muzeyində “Şuşanın tanınmış soyları” layihəsi çərçivəsində Vəzirovlar soyuna həsr olunmuş mühazirə dinlənilib.

Mühazirədə Vəzirovlar soyunun tanınmış nümayəndəsi, görkəmli yazıçı, dövlət xadimi, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Türkiyədə ilk səfiri Yusif Vəzir Cəmənzəminlinin (1887-1943) çoxşaxəli fəaliyyətindən bəhs edilib.

Tədbirdə Vəzirovlar nəslinin nümayəndələri, Yusif Vəzir Cəmənzəminlinin səçərəsinin davamçıları, diplomat Yusif Vəzirov və Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin professoru Leyla Vəzirova çıxış ediblər.

Bildirilib ki, Yusif Vəzirin daşdığı Vəzirov soyadının mənşəyi ulu babaları, XVIII əsr Qarabağ hökmdarı İbrahimxəlil xanın vəzirlərindən olmuş Mirzə Əliməmmədəğanın tutduğu bu vəzifənin adı ilə bağlı olaraq nəsilən-nəslə keçib. Yusif Vəzirin atası Mirbaba Mirabdulla oğlu Vəzirov Şuşa bəylərindən olub. Onun bəyliyi 1873-cü il aprelin 13-də Şuşa qəza idarəsi tərəfindən təsdiq edilib və bu haqda şəhadətnamə alıb.

Yusif Vəzir Cəmənzəminli Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqutundan sonra bir müddət mühacirətdə yaşayıb. 1926-cı ildə Azərbaycana qayıdıb. Yaradıcılıq fəaliyyəti ilə məşğul olub. “İki od arasında” (“Qan içində”) tarixi romanı, “Qızlar bulacağı”, “Bir cavanın dəftəri” və s. əsərlərin müəllifidir.

1940-cı ildə Yusif Vəzir həbs olunub, 1943-cü ildə Rusiyanın Nijni Novqorod vilayətində həbs düşərgəsində vəfat edib.

Professor Leyla Vəzirova mühazirədən sonra “Cəmənzəminlinin publisistikası” kitabını Milli Xalça Muzeyinə təqdim edib.

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycanın Xalq yazıçısı Elçin Türkiyənin "Star" qəzetinin təsis etdiyi "Necip Fazıl" mükafatına layiq görülüb.

Dekabrın 2-də İstanbulda IX "Necip Fazıl" mükafatlarının təqdimetmə mərasimi keçirilib. Mərasimdə Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan da iştirak edib.

Elçin "Beynəlxalq mədəniyyət-sənət" nominasiyası üzrə "Necip Fazıl" mükafatı ilə təltif olunub. Yazıçı "iki xalq arasındakı ədəbi-mədəni yaxınlaşmaya verdiyi töhfəyə görə" mükafata layiq görülüb.

Mükafatı yazıçıya Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan təqdim edib. O, çıxışında Elçinin müxtəlif dillərə tərcümə edilən əsərləri ilə qəlbləri fəth etdiyini deyib. Bildirib ki, Türkiyə-Azərbaycan dostluğunun səmimiyyətinin, həmrəyliyi-nin dünyada nümunə kimi gös-

Xalq yazıçısı Elçin Türkiyədə "Necip Fazıl" mükafatı ilə təltif olunub

tərildiyi bir dövrdə verdiyimiz bu mükafat xüsusi mənə daşıyır.

Mərasimdə ümumilikdə altı nominasiya üzrə "Necip Fazıl" mükafatları təqdim edilib. "Şeir" və nominasiyası üzrə Mehmet Can

Doğan, "Hekayə-roman" nominasiyası üzrə Ayşegül Genç, "Fikir-araşdırma" nominasiyası üzrə Mustafa Özel, "İlk əsərlər" nominasiyası üzrə Elif Genç və Can Acer, "Sayqı" nominasiyası

üzrə İlahi Atalay mükafata layiq görüldü.

"Necip Fazıl" mükafatına layiq görülmək mənim üçün böyük şərəfdir. Onun yaradıcılığının, şəxsiyyətinin miqyası o qədər genişdir ki, bu məndə mükafatın ümumən Türkiyə tərəfindən verilməsi hissinə oyadır" – Xalq yazıçısı Elçin bu sözləri mediaya müsahibəsində bildirib.

Qeyd edək ki, Elçin Türkiyədə ən çox əsərləri nəşr olunan müasir yazıçılardan biridir. Onun "Mahmud və Məryəm", "Ağ dəvə", "Ölüm hökmü", "Baş" romanları, povest və hekayələri, esseləri – ümumilikdə 30-dək kitabı Türkiyənin nəşriyyatları tərəfindən çap olunub, pyesləri İstanbul, Ankara və digər şəhər teatrlarında tamaşaya qoyulub.

Sankt-Peterburqda Nizami Gəncəvi haqqında kitabın təqdimatı

Sankt-Peterburqdakı V.V.Mayakovski adına Mərkəzi Şəhər Kitabxanasında "Nizami Gəncəvi 880" kitabının təqdimat mərasimi keçirilib.

Kitabxananın nəzdindəki "Şərq mədəniyyəti mərkəzi"nin direktoru Mariya Zuyeva tədbiri açaraq mərkəzə Azərbaycan dilində olan kitablar haqqında məlumat verib.

Tərtibçi Şahnaz Kamalova, Azərbaycanın Sankt-Peterburqdakı Baş Konsulluğunun əməkdaşı Rəhim Rəhimzadə, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun elmi işçisi, kitabda yer alan məqalələrdən ikisinin müəllifi Vəfa Hacıyeva, Sankt-Peterburqda yerləşən "Çinar" Milli-Mədəni Mərkəzinin rəhbəri Xeyransa Mirzəyeva və digər çıxış edənlər nəşr barədə, Nizami Gəncəvinin ümumbəşəri irsi haqqında fikirlərini bölüşüblər. Görüşə telekəpə vasitəsilə bəzi müəlliflər də qoşulub.

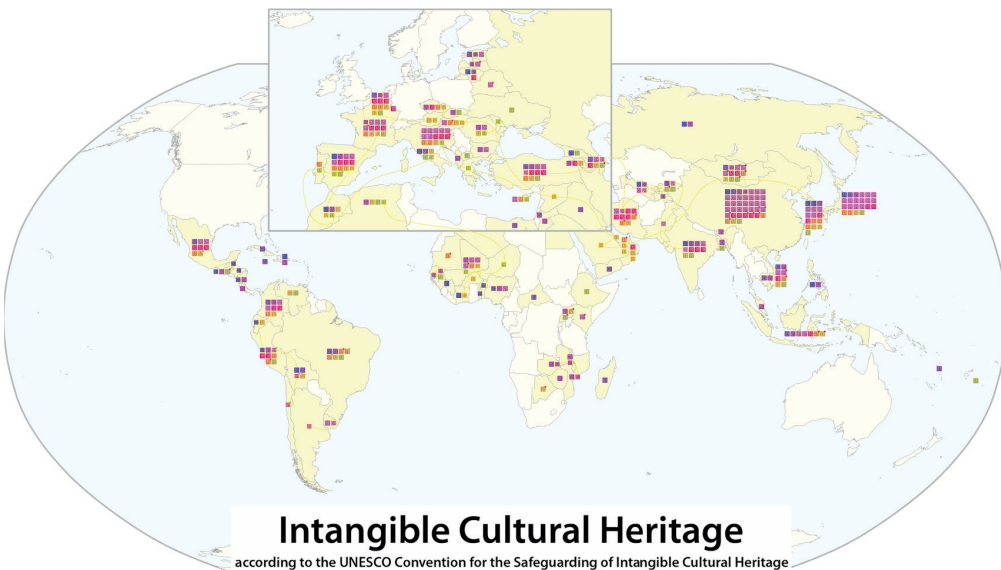
Tədbirdə "Çinar" ansamblının solistləri Cavid Abbasov, Cahan Məmmədova və Fidan İsmayilova milli rəqs nömrələri ilə çıxış ediblər.

Rusiyanın Sankt-Peterburq şəhərində dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin 880 illiyinə həsr olunmuş kitab nəşr olunub. UNESCO üzrə Azərbaycan Respublikası Milli Komissiyasının dəstəyi ilə nəşr olunmuş "Nizami Gəncəvi 880" (rus dilində) adlı kitabda Azərbaycan, Rusiya, Türkiyə və Almaniya-dan on doqquz alimnin elmi məqaləsi toplanıb.

Toplunun tərtibatçısı və ön söz müəllifi Sankt-Peterburq Dövlət Universitetinin müəllimi Şahnaz Kamalova, nəşrin elmi redaktorları AMEA-nın M.Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunun elmi katibi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Əzizə Nəcəfzadə və M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin müəllimi, tarix elmləri namizədi Darya Jiquliskayadır.

140 ölkə üzrə 678 element: UNESCO-da kimin daha çox irs nümunəsi var?

Təşkilatın qeyri-maddi mədəni irs xəzinəsi bu il əlavə 48 nümunə ilə zənginləşib

Intangible Cultural Heritage

according to the UNESCO Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage

əvvəli səh. 1-də

Qeyd edək ki, UNESCO-nun qeyri-maddi mədəni irs üzrə siyahıları 2008-ci ildən, təşkilatın bununla bağlı müvafiq konvensiyası (2003-cü ildə qəbul olunub) qüvvəyə minəndən sonra tərtib edilməyə başlanıb. Müvafiq siyahılara ən çox nümunə ilk iki ildə (2008 – 90, 2009 – 86) daxil edilib. 2009-cu ildən bu yana isə UNESCO-da ən çox element məhz bu il qeydə alınıb. 2021-ci ildə bu rəqəm 47, 2020-ci ildə 35 idi.

Əlamətdar faktıdır ki, Hökumətlərarası Komitənin 17-ci sessiyasında qeyri-maddi mədəni irsi ilə bağlı ən çox elementi qəbul edilən ölkələr arasında Azərbaycan və Türkiyə də var.

Məlum olduğu kimi, Azərbaycanın pəhləvanlıq sənəti ilə bağlı milli nominasiyası və ölkəmizin iştirakı ilə təqdim olunan daha üç nominasiya (çay mədəniyyəti, Molla Nəsrəddin lətifələri və baramaçılıq-ipekçilik sənəti) bu sessiyada qəbul edilib. Türkiyə də sözlügedən üç çoxmillətli nominasiya, həmçinin "Ahlət ənənəvi daş ustalıqı" milli nominasiyası ("Təcili qorunmaya ehtiyacı olan qeyri-maddi mədəni irs Siyahısı") ilə birgə adını dörd dəfə UNESCO-dakı irs xəzinəsinə yazdırıa bilib.

Bu sessiyada İran da qonşu ölkələrlə birgə təqdim etdiyi 4 nominasiya (o cümlədən Azərbaycanın da yer aldığı baramaçılıq-ipekçilik sənəti ilə bağlı nominasiya) sayəsində UNESCO-dakı siyahısını zənginləşdirib.

Fransa isə UNESCO-dakı aktivini 3 element artırma bilib.

Onu da qeyd edək ki, 17-ci sessiyaya "Bəşəriyyətin qeyri-maddi mədəni irsinin Repräsentativ Siyahısı" üzrə 46 nominasiya təqdim edilmişdi. Sessiyadan keçməyən yeddi element arasında İran, Tacikistan və Özbəkistanın birgə təqdim etdiyi "Rübabin yaradılması və ifaçılıq sənəti", "Gürcüstanda ənənəvi at oyunları" milli nominasiyası da var.

Qəbul olunan nominasiyalar sırasında isə Fransanın bağıt çörəyi, Almaniya-da müasir rəqs sənəti, Çinin çayçılıq ənənəsi kimi nümunələri də qeyd edə bilərik. İran və Suriyanın birgə təqdim etdiyi ud ifaçılıq sənəti də qəbul olunub.

UNESCO-da qeydə alınan qeyri-maddi mədəni irs elementlərinin sayına görə birinci yerdə Çin Xalq Respublikasıdır – 43 nümunə. İkinci sırada 26 elementlə Fransa, üçüncü sırada isə 25 nümunə ilə Türkiyədir. Ötən il üçüncü olan Yaponiya bu il aktivinə 1 element yazdırıa bilib və indi İspaniya ilə (hər ikisi 23 element) dördüncü sıranı bölüşür. Amma ispanlardan fərqli olaraq, Yaponiya bütün elementləri milli nominasiya olaraq təqdim edib. Sonrakı yerlərdə Koreya Respublikası (22) və İran (21) var. Azərbaycan 19 element (17-si "Bəşəriyyətin qeyri-maddi mədəni irsinin Repräsentativ Siyahısı"nda, 2-si "Təcili qorunmaya ehtiyacı olan qeyri-maddi mədəni irs Siyahısı"nda) ilə sıralamada səkkizincidir. Element sayına görə ilk onluqda İtaliya (17) və Belçika (16) da var.

V.Kamal

Budapeştdə gənc azərbaycanlı pianoçunun konserti

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə reallaşib.

Musiqi proqramının təqdimatından öncə gənc pianoçu ölkəmizdə mədəni irsin qorunub saxlanılması və dünyada təbliği, o cümlədən musiqi sənətimizə diqqət və qayğı haqqında danışib. Vurğulayıb ki, bu layihənin hazırlamaqda məqsədi milli musiqimizin təbliğinə töhfə verməkdir.

Daha sonra Ayan Məmmədli pianoda dahi bəstəkarlarımız Qara Qarayev və Fikrət Əmirovun əsərlərindən ibarət konsert proqramı təqdim edib.

Macarıstan paytaxtında fəaliyyət göstərən "Azərbaycan Evi"ndə beynəlxalq müsabiqələr laureatı, Avstriyanın Anton Brukner Akademiyasının tələbəsi, pianoçu Ayan Məmmədlinin "Azərbaycandan dünyaya musiqi töhfəsi" adlı layihəsinin təqdimatı keçirilib. Tədbir

Ölkəmiz Vyanaada "Beynəlxalq Bazar"da təmsil edilib

Avstriyanın paytaxtı Vyanaada Milad bayramı öncəsi ənənəvi "Beynəlxalq Bazar" festivalı pandemiya səbəbindən yaranmış ikillik fasilədən sonra yenidən təşkil olunub.

BMT-nin Vyana Bölməsi nəzdində fəaliyyət göstərən Qadınlar Gildiyası tərəfindən təşkil olunan xeyriyyə tədbiri müxtəlif ölkələrin mətbəx nümunələrinin dadına baxmaq, folklor qruplarının rəqs və musiqi proqramını seyr etmək istəyənlər üçün əla fürsətdir.

Xeyriyyə tədbirində iştirakçı ölkələr mədəni proqramla çıxış edirlər. Azərbaycanı Avstriyadakı Səfirliyi də festivalda ölkəmizi təmsil edib. Milli mətbəximizin laziz yemək və şirniyyatları, eləcə də milli suvenirler iştirakçılara təqdim olunub.

Səfirliyin qadın diplomatlarının və səfirlik əməkdaşlarının xanımlarının iştirak etdiyi festivaldan əldə edilən vəsait BMT xətti ilə yardıma ehtiyacı olan uşaqlar üçün müxtəlif layihələrə sərf olunacaq.

Xronoqraf

Tarixdə bu gün

Zamanın səhifələrində qalan olaylar, faktlar...

141 il əvvəl...

6 dekabr 1881-ci ildə Bakıda "Nobel Qardaşları Cəmiyyəti" tərəfindən ilk telefon rabitə xətti istifadəyə verilib. Prezident İham Əliyevin 2006-cı il 2 dekabr tarixli sərəncamı ilə 6 dekabr "Azərbaycanda rabitə və informasiya texnologiyaları sahəsi işçilərinin peşə bayramı günü" elan edilib.

105 il əvvəl...

6 dekabr 1917-ci ildə çar Rusiyasının müstəmləkəsi Finlandiya müstəqilliyini elan edib. Finlandiya 1809-cu ildə Rusiya-İsveç müharibəsi gedişində İsveç Krallığının nəzarətindən çıxarılaraq muxtar knyazlıq statusu ilə Rusiyaya birləşdirilmişdi. Oktyabr inqilabından sonra bolşeviklər Finlandiyanın müstəqilliyinə razı oldular. 1919-cu ildə Finlandiya respublika elan edildi.

104 il əvvəl...

7 dekabr 1918-ci ildə Bakıda milyonçu Hacı Zeynalabdin Tağıyevin Qızlar Məktəbinin binasında (indiki AMEA-nın Əlyazmalar İnstitutu) Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Parlamenti fəaliyyətə başlayıb. "Müsavat" fraksiyasının (lideri M.Ə.Rəsulzadə) təklifi ilə Əlimərdan bəy Topçubaşov sədr, Həsən bəy Ağayev onun müavini seçilib. İclasda müvəqqəti Nazirlər Şurasının istefası qəbul edilib və yeni (üçüncü) hökumətin təşkilı yenidən F.Xoyskiyə tapşırılıb. 120 yerlik parlament ölkə əhalisinin 24 min nəfərinə 1 deputat olmaqla formalaşmış və 80 azərbaycanlı, 21 erməni, 10 rus deputat yeri, alman, yəhudi, gürcü və polyak icmalarının hərəsinə 1 yer, həmkarlar və neft sənayeçiləri üçün 5 yer nəzərdə tutulmuşdu. Bu, müsəlman Şərqində demokratik əsaslı ilk parlament idi. Parlamentdə 11 fraksiya vardı.

7 dekabr 1918-ci ildə ABŞ II Dünya müharibəsində ən böyük itkiyə məruz qalıb. ABŞ Hərbi Hava Qüvvələrinin Həvay adalarındakı (Sakit okean) Perl-Harbor bazası Yaponiya təyyarələrinin qəfil hücumuna məruz qalıb. Təxminən iki saat sürən bombardman nəticəsində ABŞ-ın bazadakı donanması (18 gəmi, 200 təyyarə) sıradan çıxarılıb. 3400-ə yaxın amerikalı hərbi həkək olmuşdu. Amerikalılar Perl-Harborun qisasını almaq üçün dörd il gözleməli oldular və 1945-ci ilin avqustunda Yaponiyanın Xirosima və Naqasaki şəhərlərinə nüvə bombası atdılar.

101 il əvvəl...

6 dekabr 1921-ci ildə Britaniya hökuməti İrlandiyanın bir hissəsinə dominionluq (müxtar özünüidare) statusunun verilməsinə razı olub. İmzalanan sənədə əsasən, cənubi və mərkəzi İrlandiyanın 26 qraflığı "Azad İrlandiya" adlı dominon-dövlət statusu aldı. 6 qraflıqdan ibarət Şimali İrlandiya isə Britaniyanın tərkibində qaldı. 1949-cu ildə "Azad İrlandiya" müstəqil dövlət – İrlandiya Respublikasına çevrildi.

81 il əvvəl...

7 dekabr 1941-ci ildə ABŞ II Dünya müharibəsində ən böyük itkiyə məruz qalıb. ABŞ Hərbi Hava Qüvvələrinin Həvay adalarındakı (Sakit okean) Perl-Harbor bazası Yaponiya təyyarələrinin qəfil hücumuna məruz qalıb. Təxminən iki saat sürən bombardman nəticəsində ABŞ-ın bazadakı donanması (18 gəmi, 200 təyyarə) sıradan çıxarılıb. 3400-ə yaxın amerikalı hərbi həkək olmuşdu. Amerikalılar Perl-Harborun qisasını almaq üçün dörd il gözleməli oldular və 1945-ci ilin avqustunda Yaponiyanın Xirosima və Naqasaki şəhərlərinə nüvə bombası atdılar.

34 il əvvəl...

7 dekabr 1988-ci ildə Ermənistanda güclü zəlzələ olub. Rəsmi statistikaya görə, episentri Spitak şəhərində olan 7-8 bal gücündə zəlzələ nəticəsində 25 minə yaxın adam həlak olmuşdu. Bu hadisə ilə dünyanın humanitar diqqətini özünə cəlb edən Ermənistan azərbaycanlıların deportasiyasını başa çatdırdı, dünya isə bunu faktiki olaraq görmədi. Ən acınacaqlısı isə odur ki, buna rəğmənin həmin günlərdə (11 dekabr) Azərbaycan Ermənistana yardım əlini uzatdı. Lakin ermənilər Azərbaycandan gələn il-76 təyyarəsini hava limanına eniş öncəsi yanlış koordinata yönəldilər və baş verən qəza nəticəsində 77 nəfər (hərbi, xilasedici və ekipaj) həlak oldu.

31 il əvvəl...

8 dekabr 1991-ci ildə Belarusun Brest şəhəri yaxınlığındakı "Belovejskaya puşşa" qoruğundakı "Viskuli" hökumət iqamətgahında Rusiya, Ukrayna və Belarusun rəhbərləri Boris Yeltsin, Leonid Kravçuk və Stanislav Şuşkeviç "Müstəqil Dövlətlər Birliyinin yaradılması haqqında" bəyanat imzalayıblar. Həmin sənədlə SSRİ-nin təşkilinə dair 1922-ci il 30 dekabr tarixli ittifaq müqaviləsinə xitam verilib. SSRİ rəhbəri Mixail Qorbaçov bu qərarın antikonstitusion olduğunu bildirsə də, artıq fakt baş vermişdi. Sovet İttifaqı yaranmasının 69-cu ildönümünə üç həftə qalmış süqut etdi. Slavyan üçlüyünün qərarına birinci olaraq Qazaxıstan qoşuldu. Dekabrın 21-də isə 11 sovet respublikasının rəhbərləri Almatıda toplanaraq MDB-nin təsis olunması barədə qərar qəbul etdilər. Baltıqyanı respublikaları imtina etdilər, Gürcüstan isə 1993-cü ildə MDB-yə daxil oldu.

Hazırladı: V.Orxan

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Bakı şəhəri, Moskva prospekti 1D
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 431-28-79 (baş redaktorun müavini)
431-57-72 (redaktor)
430-16-79 (müxbirlər)
530-34-38 (mühasibatlıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az
Lisenzia № AB 022279. **İndeks:** 0187. **Qiyməti:** 60 qəpik

"Mədəniyyət" qəzetinin kompüter mərkəzində səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5078. **Sifariş:** 3562

Buraxılışa məsul: Fəriz Yunisli

Yazılardakı faktlara görə müəlliflər cavabdehdir. Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilir.

Bank rekvizitləri:

Kapitalbank 1 saylı Yasamal filialı
Kod: 200037. **VÖEN:** 9900003611. **SWIFT:** AIIBAZ2XXX
Müxbir hesab: AZ37NABZ0135010000000001944

MADANIYYAT QAZETİ REDAKSIYASI

H/Hesab: AZ98AIB33080019443300232103. **VÖEN:** 1300338641